

Sbírka zákonů a nařízení státu československého.

Částka 13.

Vydána dne 11. března 1938.

Cena: Kč 2'80.

Obsah: (41.—43.) 41. Nařízení, jímž se vydávají všeobecné předpisy na ochranu života a zdraví pomocných dělníků. — 42. Vyhláška, kterou se prohlašuje za závaznou hromadná smlouva pracovní pro tkalcovny lnu v soudních okresech Frývaldov a Šumperk. — 43. Vyhláška o zřízení nových státních policejních úřadů a expositur v zemi Moravskoslezské.

41.

Vládní nařízení

ze dne 10. února 1938,

jímž se vydávají všeobecné předpisy na ochranu života a zdraví pomocných dělníků.

Vláda republiky československé nařizuje podle § 74a, odst. 1 živnostenského řádu ve znění zákona ze dne 21. dubna 1913, č. 74 ř. z., a podle § 102, odst. 6 živnostenského zákona pro území Slovenska a Podkarpatské Rusi ze dne 10. října 1924, č. 259 Sb. z. a n.:

§ 1.

(1) Těchto všeobecných předpisů na ochranu života a zdraví pomocných dělníků musí být dbáno ve všech živnostenských podnicích.

(2) Pro závody před účinností tohoto nařízení již schválené platí tyto předpisy jenom potud, pokud jimi podmíněné změny v závodě mohou být provedeny bez újmy práv nabytých konsensem, leč by šlo o odstranění závad ohrožujících zřejmě život anebo zdraví dělníků anebo by požadované úpravy mohly být provedeny bez nepoměrného nákladu a bez většího porušení výroby.

HLAVA I.

Závodní místnosti.

a) Prostorové poměry.

§ 2.

Prostor a plocha.

Všechny pracovny mají být tak zařízeny, aby na každou osobu v nich zaměstnanou při-

padlo nejméně 10 m³ vzdušné prostory a nejméně 2 m² podlahy. V závodech se škodlivým vyvíjením prachu, plynů nebo výparů bud' te'ž tyto nejmenší rozměry přiměřeně zvýšeny.

§ 3.

V ý š k a.

(1) Světlá výška všech pracoven má být, pokud stavební řád nestanoví jinak, alespoň 3 m.

(2) V pracovnách, v nichž se vyvíjejí páry, škodlivé nebo zapáchající plyny, v nichž vzniká prach anebo kde se pracuje za vyšší teploty, budiž výška přiměřeně zvětšena, není-li zavedeno účinné umělé větrání.

(3) V budovách, postavených před účinností tohoto nařízení, může být dovolena také menší výška, avšak nikdy menší než 2'6 m, nevyžaduje-li vývin prachu, tepla, páry, plynů a pod. při výrobě výšky větší a činí-li vzdušný prostor připadající na jednu osobu (§ 2) alespoň 15 m³.

(4) Místnosti, v nichž se pracuje s látkami lehko zápalnými nebo podléhajícími snadno samovznícení, nebo v nichž se udržují k účelům výrobním vysoké teploty, smejí být zřízovány zpravidla toliko v budovách přízemních, musí být ohnivzdorně stavěny a opatřeny železnými dveřmi a okenicemi, které se mají zvenčí uzamknouti.

(5) Takového uzavření nemusí mít mlýny k výrobě práškového uhlí a kotelny, v nichž se jím topí.

§ 4.

Prostory vedlejší.

(1) Prostory, které neslouží přímo k účelům výrobním, do kterých však dělník musí

občas vstupovati k vykonání různých jiných s výrobou souvisících prací, na př. prohlubně a transmisní kanály, prostory pro kondensace pod parními stroji, prostory pod stroji na obrábění dřeva, popelové kanály, sušárny, pomocné vedlejší chodby a pod., musí býti bezpečně a pohodlně přístupné a tak prostorné i světlé nebo osvětlené, aby dělník mohl v nich svou práci bezpečně vykonati. Jsou-li takové místnosti kryty stropem, musí býti jejich světlá výška alespoň 2'10 m.

(2) V takových prostorách nesmí býti umístěny žádné výrobní stroje a nesmí jich býti užíváno za pracovny.

§ 5.

Místnosti pro spalovací motory.

Místnosti pro spalovací motory (plynové, benzinové, naftové, na nassávaný plyn a pod.) a pro akumulátory musí býti od ostatních pracoven náležitě odděleny, vydatně větrány a svou výškou vyhovovati předpisům o pracovnách. Výfukové plyny spalovacích motorů bud' te'ž vždy odváděny do volného prostoru.

§ 6.

Obtěžující pochody výrobní.

Pochody výrobní, při nichž vzniká neobyčejný hluk, větší množství prachu, plynů, výparů nebo oslňujícího světla, tepla, nebo se tvoří mnoho páry nebo mlhy a pod., bud' te' pokud možno umístěny ve zvláštních, od ostatních pracoven oddělených místnostech, aby uvedeným škodlivým vlivům bylo vystaveno co nejméně dělníků. Základy lomozících strojů třeba vhodně izolovati, neb je-li to nutno, stavebně oddělit.

b) Stavební zařízení.

Podlaha.

§ 7.

Podlahy bud' te' provedeny zpravidla ze špatného vodiče tepla. V pracovnách, ve kterých jest podlaha zřízena z cihel, kamene, betonu, šamotových dlaždic a pod., bud' te' trvalá stano- víště podle potřeby pokryta dřevem nebo jiným materiálem vodícím špatně teplo, pokud to není vyloučeno nebezpečím ohně. V pracovnách, v nichž se vyvíjí větší měrou prach, má býti podlaha hladká a beze spar.

§ 8.

V místnostech, ve kterých se manipuluje i velkým množstvím kapalin, s látkami podlé-

hajícími hnilobě, nebo kde se ve větší míře sráží vlhkost, bud' te' podlaha zřízena nepropustně v takovém sklonu, aby kapalina mohla s ní snadno odtékat. Jde-li o kapalinu, která smí býti odváděna do kanalisace, bud' te' odtok (gula) opatřen vodní nebo jinou bezpečnou uzávěrkou zabraňující vnikání plynů z kanálů do pracoven. Tam, kde je to nutné z důvodů požárních, bud' te' podlaha upravena ohnivzdorně. Kde se pracuje s kyselinami, nechť je podlaha z materiálu jim vzdorujícího. Nepropustné podlahy bud' te' zřízeny tak, aby nebyly kluzké, a na jejich částech, na kterých dělníci při práci trvale stojí nebo přecházejí, bud' te' pokud možno položeny laťové nebo jiné vhodné rošty. Není-li možno roštů užiti, nechť je dělnictvo chráněno proti vlhku a chladnu dokonalou obuví.

§ 9.

Kolem ohnišť a otevřených topenišť, jakož i před příkladacím otvorem kamen má podlaha býti zřízena ohnivzdorně alespoň do šířky stanovené stavebním řádem.

§ 10.

V místnostech, kde se vyrábějí nebo zpracují potraviny ve stavu vlhkém nebo za mokra, látky jedovaté nebo suroviny, kterými se nákaza snadno přenáší, dále látky snadno podléhající hnilobnému rozkladu, bud' te' stěny opatřeny nejméně do výše 2 m od podlahy obkládačkami nebo hládkou pálenou cementovou omítkou nebo světlým nepromokavým nátěrem. V podnicích, v nichž jsou zaměstnání nejvýše dva pomocní pracovníci, dostačí, jsou-li stěny opatřeny hladkou pálenou cementovou omítkou nebo světlým nepromokavým nátěrem do výše 1'80 m. V takových místnostech jakož i tam, kde se při práci vyvinuje prach, bud' te' kouty a hrany mezi podlahou a stěnami hladce zaobleny, aby mohly býti snadno a řádně čištěny.

§ 11.

Podzemní a podkrovní místnosti.

(1) Podzemních a podkrovních místností dovolu- je se užívati za pracovny jen tehdy, vyhovují-li příslušným předpisům stavebního řádu.

(2) Neobsahuje-li stavební řád předpisů o podzemních místnostech, může jich býti užíváno za pracovny jenom tenkrát, nejsou-li ohroženy záplavou, jsou-li chráněny proti vnikání vlhkosti nebo stokových plynů, jsou-li kromě toho klenuty nebo opatřeny betonovým stropem a jsou-li alespoň se strany, s které dopadá světlo, zcela volné, anebo leží-li

u osvětlovací šachty alespoň 1 m široké, nebo je-li závěrek jejich klenutí (vrchol) nebo strop alespoň 60 cm nad nejvyšším místem přiléhajícího pozemku (nad úrovní ulice), a neleží-li podlaha hlouběji nežli 2,5 m pod tímto místem. Takové místnosti mají býti suché a řádně větrané.

(3) Podkrovních místností, pokud stavební řád neobsahuje o tom žádných předpisů, může býti užíváno za pracovny toliko tenkrát, jsou-li přímo nad posledním poschodím a vyhovují-li vůbec svým provedením předpisům stavebního řádu o obytných místnostech v poschodích. Podlaha musí býti izolována ohnivzdorně od stropních konstrukcí posledního poschodí pod ní ležícího a střecha opatřena vhodnou izolací proti vlivu povětrnosti.

c) Cesty.

§ 12.

Dveře.

(1) Dveře z pracoven, skladišť, kotelen, strojoven, schodišť atd. vedoucí do volného prostoru buďte zařízeny k otvírání na venek; výjimku činí dveře vedoucí z obchodních místností a z dílen přímo do veřejných ulic.

(2) Dveře vedoucí z pracoven, skladišť, sušáren, chladíren a pod. do chodeb nebo do schodišť buďte zařízeny také k otvírání ven. Vždy však musí býti dveře vedoucí do chodeb a schodišť tak zařízeny, aby jejich otevřením nebyly průchody na schodech nebo chodbách zataraseny nebo značnější měrou zúženy. Pokud možno mají se takové dveře zavíratí samočinně.

(3) Vyžadují-li toho nezbytně zvláštní poměry, jsou dovoleny i dveře horizontálně posunovací.

(4) Počet, umístění a šířka dveří buďtež tak voleny, aby osoby v místnostech zaměstnané mohly je v nebezpečí rychle a snadno opustiti.

(5) V pracovnách, ve kterých se při výrobě vyskytují výbušné látky nebo lehce vznětlivé tekutiny, plyny nebo páry, buďte všechny dveře i se zárubněmi provedeny ohnivzdorně se samočinným zavíráním a opatřeny nápadnou vyhláškou o zákazu kouření a užití otevřeného světla. Podobné vyhlášky buďte umístěny též na nápadných místech pracoven.

§ 13.

Východy záchranné.

(1) V závodech, ve kterých za nastalého

nebezpečí zaměstnanci nemohou opustiti místnosti a budovy pravidelnými východy snadno a bez nebezpečí zácpy, zejména jsou-li v místnostech těch snadno zápalné látky nebo plyny, buďtež zřízeny východy záchranné. Při tom má býti pro úhrnný počet východů a pro jejich rozměry pravidlem, aby východ, určený nejvýše pro 50 osob, měl světlou šířku alespoň 1,25 m a aby pro větší počet osob bylo zřízeno poměrně více východů.

(2) Záchranné východy buďte jako takové označeny a upraveny pokud možno na straně protilehlé normálním východům. Jsou-li při výrobě obvykle uzavřeny, pak musí klíč ke dveřím viseti vedle nich všeobecně přístuppen a nejvýše plombou zajištěn, nebo býti uzavřen v zasklené skřínce, opatřené nápisem „Klíč k záchrannému východu“. Zámky dveří záchranných východů buďte udržovány v bezvadném stavu.

(3) Dveře záchranných východů musí se otvírati na venek. U dveří dvoukřídlových budiž užito jen zástrček zevně připevněných na vnitřní straně dveří.

§ 14.

Schody.

(1) Neobsahuje-li stavební řád předpisů o tom, jak mají býti upraveny schody, buďte v každé závodní budově o více než jednom podlaží zřízeny ohnivzdorné rovnoramenné schody ve zvláštním zděném schodišti s ohnivzdornou střechou, po kterých možno sejíti ze všech místností budovy přímo do volného prostoru.

(2) V rozlehlých závodech buď zřízeno několik takových schodišť, a to tak, aby ze žádného místa patra nebyla cesta ke schodišti delší než 40 m; v závodech se zvýšeným požárním nebezpečím, ve kterých se při výrobě užívá látek snadno vznětlivých (závody na výrobu likérů, esencí, éterických olejů, krémů na obuv, laků a pod.) však ne více než 20 m.

(3) Jsou-li takové schody ustanoveny nejvýše pro 50 osob, musí býti alespoň 1,25 m široké; pro každých dalších 50 (nebo méně) osob budiž přidáno 50 cm šířky, anebo budiž zřízeno poměrně více schodišť.

(4) Zpravidla nebudiž schodiště připojováno přímo k pracovním místnostem a buďtež zřízeny pro jejich spojení se schodištěm chodby, které mají býti ohnivzdorné, osvětlené a řádně větratelé, aby se jimi při požáru kouř z pracoven nedostával do schodiště.

(5) Neleží-li podkrovní pracovny přímo

u schodiště, musejí býti spojeny se schodištěm ohnivzdornou chodbou.

§ 15.

Zábradlí při schodech.

Každé schody buďte opatřeny alespoň jedním madlem a na volných stranách pevným, bezpečným zábradlím; hořejší konce držadelních tyčí nebo zábradlí buďte zapuštěny do stěny nebo při volně stojících zábradlích dolů uzavřeně zahnuty.

§ 16.

Záchranné schody a žebříky.

Kde zvláštní místní a výrobní poměry, zejména bezpečnost zaměstnanců při požáru (na př. v závodech pracujících s lehce vznětlivými látkami, ve mlýnech atd.) vyžadují kromě ohnivzdorných schodů, uvedených v § 14, ještě zřízení záchranných východů z pater, může býti této potřebě vyhověno tím, že se upraví na vnějšku budovy ohnivzdorné rovno-ramenné schody, anebo při menším počtu dělníků železné záchranné žebříky vedle oken sahající až k zemi nebo končící nejvýše 1'20 m nad ní. Všechny tyto pomocné východy musí býti v pracovnách zřetelně označeny a z pracovny bezpečně a pohodlně přístupny. Užije-li se za východy oken, musí se dáti otevíratí v dostatečně veliké ploše, aby výstup nebyl ztěžován. Výstup z oken na záchranné žebříky nechť vede na pevnou, zábradlím opatřenou plošinu, s níž možno bezpečně sestoupiti na záchranný žebřík nebo na záchranné schody. Výstupní okna nechť se otevírají jednoduchou klikou. Záchranný žebřík budiž pokud možno tak upraven, aby dělníci mohli bezpečně sestoupiti v prostore mezi žebříkem a zdí. Pokud jde o označení a umístění klíčů k těmto východům, platí obdobně ustanovení § 13, odst. 2. Příchody k takovým východům v pracovnách nesmějí býti nijak zastaveny nebo zúženy.

§ 17.

Cesty v pracovnách místnostech.

Hlavní cesty ve všech pracovnách a skladích, jmenovitě pak cesty k východům, mají míti šířku nejméně 1 m, nezúženou sloupy, vedením řemenů, převody, hřídeli, materiálem, výrobky a pod.; potřebné přechody mezi stroji nemají býti užší než 60 cm. Kde nebezpečnost dělných strojů, velikost obráběných kusů nebo množství odpadkového materiálu toho vyžadují, mají býti cesty přiměřeně rozšířeny. Šikmé plochy těchto cest smí býti upraveny nejvýše ve sklonu 1:15.

§ 18.

Lávky.

Lávky nebo prkna pro vykládání zboží a pod. musí býti nejméně 30 cm široké a tak silné nebo tak podepřené, aby se při chůzi nebo při dopravě značnější měrou neprohýbaly. Příliš skloněné lávky nechť jsou vhodně zabezpečeny proti sklouznutí.

d) Osvětlení.

§ 19.

Okna.

(1) Plocha oken a vrchního osvětlení všech pracoven budiž tak vyměřena a rozvržena, aby místnosti byly náležitě osvětleny podle prací v nich prováděných. Budiž zamezeno, aby dělníci v uzavřených pracovnách byli obtěžováni přímým slunečním světlem. K lepšímu osvětlení zadních částí v dílnách, dostávajících málo denního světla (v suterénech, v přízemích s okny do úzkých ulic, dvorů a pod.), jest užiti reflektorů nebo prismatických zařízení.

(2) Osvětlovací plochy buďte udržovány v náležité čistotě.

§ 20.

Umělé osvětlení.

(1) Nedostatek denního světla budiž po dobu práce nahrazen především elektrickým osvětlením, a není-li ho, jiným vhodným a zdravotně nezávadným umělým světlem. To platí jak pro pracovny, tak i pro skladiště, chodby, schody, dvory a pod. Umělé osvětlení budiž takové, aby vyhovovalo provádění úkonů, a tak upraveno, aby neoslňovalo dělníka.

(2) Veškerá svítidla mají býti bezpečně zavěšena. Lamy na lehce prchavá svítiva s hořáky upravenými pod nádržkou na svítivo buďte tak provedeny a zavěšeny, aby se nemohla nádržka silněji zahřátí. Upotřebuje-li se svítiv kapalných, nebud' užíváno lamp s nádržkami skleněnými a pod. Nádržky na svítivo mají býti tak velké, aby jejich náplň vydržela po celou noc. Svítivo snad z nádržek kapající bud' vhodně a bezpečně zachyceno.

(3) Lamy s otevřenými plameny, nejsou-li od hořlavých částí stropů vzdáleny aspoň 75 cm, musí býti opatřeny ochrannou stříškou.

(4) Místností k ukládání lamp s tekutým svítivem nesmí býti užíváno k trvalému pobytu dělnictva.

(5) Pokud se týče elektrického osvětlení,

budiž šetřeno předpisů vydávaných Elektrotechnickým svazem československým v Praze.

§ 21.

Výpomocné osvětlení.

(1) Děje-li se umělé osvětlování z ústředního zdroje, musí býti postaráno pro případ, že by tento zdroj selhal, o vhodné osvětlení výpomocné, nezávislé na ústředním zdroji, které musí býti udržováno v činnosti zároveň s hlavním osvětlením alespoň při všech dveřích východových a záchranných, jakož i na chodbách, schodech, po případě i na dvoře.

(2) Při elektrickém osvětlení možno od současného působení výpomocného osvětlení upustiti, avšak jen tehdy, je-li spolehlivě postaráno o to, aby při selhání hlavního osvětlení počalo ihned působiti výpomocné osvětlení buď samočinně nebo po ručním zapjetí výpomocného zdroje.

§ 22.

Bezpečné osvětlování z venku.

(1) Pracovny, ve kterých jsou při výrobě výbušné látky, lehce zápalné plyny, páry, kapaliny nebo prach, smějí býti osvětlovány uměle toliko z venku; světelné zdroje musí býti odděleny od pracovních místností neprodyšně zaskleným otvorem.

(2) Nedopouští-li-li místnosti nebo výrobní poměry takového osvětlení, dovoluje se osvětlení elektrickými žárovkami s tou podmínkou, že jejich vedení bude řádně izolováno, všechny pojistky a vypínače budou umístěny mimo pracovnu a žárovky budou opatřeny ochrannými kryty ze silného skla, které žárovku i s obrubou neprodyšně objímají.

§ 23.

Výstražné osvětlení.

U otvorů v podlaží, ve stěnách, v lešení, u plošin, výstupů na schody, oken, výtahových šachet a nakládacích otvorů, galerií, nakloněných ploch, jam, stok a podobných zařízení, kde není přechodně spolehlivých opatření proti pádu lidí nebo materiálu, budiž postaráno o výstražné osvětlení za tmy.

§ 24.

Přenosné osvětlení.

K přenosnému osvětlení smí býti použito v závodech, v nichž je zvýšené nebezpečí ohně, toliko bezpečnostních lamp nebo bezpečnostních elektrických žárovek s neprodyšnou armaturou. Příslušné elektrické kabely musí

míti dobrou izolaci, kterou třeba zvláště v místě, kde se kabel připojuje k žárovce, vhodně chrániti před poškozením. Žárovky samy musí býti upraveny tak, jak jest předepsáno v § 22, odst. 2, a musí býti kromě toho opatřeny košem ze silného drátu.

e) Topení.

§ 25.

(1) Nezpůsobuje-li výrobní pochod sám dostatečného vyhřátí provozovny nebo nevyžaduje-li toho výroba, aby byla zachována nižší teplota, třeba všechny pracovny, určené k trvalému pobytu dělníků, opatřiti úpravami k topení, které vylučují nebezpečí požárů, neobtěžují dělnictvo sálavým teplem a nepoškozují jeho zdraví. Topná potrubí nebo tělesa nemají překážeti práci na strojích ani chůzi. Podle možnosti buďtež umístěna pod okny, nikoli pod pracovními stoly, a to tak, aby bylo možno čistiti snadno nejen je, nýbrž i prostor za nimi. Železná kamna třeba opatřiti plechovými pláští nebo zástěnami. Zplodiny topných těles plynových, petrolejových a pod. nutno vyváděti na venek.

(2) Vytápění místností otevřenými koksovými ohni (v železných koších) není dovoleno.

(3) Otopné zařízení dílen nutno upravit tak, aby zaručovalo náležité vytápění i při větších mrazech. S vytápěním budiž počato vždy včas před počátkem práce, aby byly pracovny při nastoupení dělnictva již přiměřeně vyhřátý.

(4) V závodech, kde z důvodů výrobních nelze pracovny vytápěti, nebo v nichž třeba zachovávat nižší teplotu, buďtež dělnictvu vykázaný vhodný ohřívárny, anebo dána jiná příležitost k ohřátí v pracovních přestávkách.

(5) Přístroje a výrobní pomůcky, které zvláště obtěžují dělnictvo sálavým teplem, buďtež, pokud je to technicky možné, izolovány proti sálání tepla.

§ 26.

Pracovny, ve kterých jsou při výrobě výbušné a snadno zápalné látky, plyny nebo kapaliny, smějí býti vytápěny toliko způsobem, který vylučuje nebezpečí, že se uvedené hořlaviny vznítí.

f) Větrání.

§ 27.

Výměna vzduchu.

V každé pracovně budiž pečováno o stejn-

noměrně rozdělený přívod dostatečného množství čerstvého vzduchu a o odvádění zkaženého vzduchu, při čemž třeba přihlížeti k tomu, aby dělnictvo nebylo obtěžováno průvanem nebo horkem nebo nedostatkem vlhkosti přiváděného vzduchu. Zpravidla budtež v nejhořejších částech aspoň každého druhého okna upravena větrací křídla, která by se dala táhly s podlahy sklápěti tak, aby čerstvý vzduch vstupoval do místnosti co nejvýše u stropu.

§ 28.

Umělé větrání.

(1) Pracovny, ve kterých se vyvíjí prach nebo vznikají škodlivé plyny nebo výpary, budte opatřeny odssávacími úpravami zachycujícími tyto zdraví škodlivé zplodiny pokud možno v místech jejich vzniku.

(2) Odssávaný prach, páry, plyny a pod. třeba odváděti a shromažďovati nebo ničiti tak, aby ani ovzduší budovy podniku netrpělo.

§ 29.

Prostory s nebezpečným ovzduším.

Do prostorů (sklepů, studní, kanálů a pod.) a do přístrojů nebo nádob (kotlů, vařáků, saturátérů, nádrží a pod.), v nichž se možno nadíti nahromadění dusivých, otravných nebo snadno vznětlivých plynů nebo výparů, smí se vstupovati jen po jejich náležitém vyvětrání a s patřičnou opatrností (§ 9 vládního nařízení ze dne 26. března 1931, č. 53 Sb. z. a n., o ochraně zdraví a života dělníků při živnostenském provádění staveb).

§ 30.

Odstraňování mlhy.

V pracovnách, ve kterých při výrobě vzniká množství vodních par, budíž vhodnými opatřeními (jako na př. jímáním a odváděním par na místě jejich vzniku, vytápěcími úpravami, účinnou ventilací, umělým přívodem ohřátého suchého vzduchu, zamezením přímého přístupu chladného vzduchu z venku, zřízením dvojitých oken, dveří se závětrím, dvojitých střeš, zdí teplo nepropouštějících a pod.) k tomu působeno, aby byl zamezen vznik mlhy, ohrožující bezpečnost dělnictva, zejména tenkrát, jsou-li v takových místnostech motoricky hnané stroje.

§ 31.

Odvádění zplodin hoření (dýmu, spalků).

(1) Otevřená ohniště budte tak opatřena, aby dým byl odváděn z pracoven na venek.

(2) Výfukové plyny z motorů spalovacích (plynových, benzinových, naftových, lihových a pod.) budte přiměřenou úpravou zachycovány a odváděny nad střechu. Odvádění výfukových plynů spalovacích motorů do kanálů není dovoleno; směji však býti odváděny komíny, jež jsou v nečinnosti a jejichž spojitost s příslušnými topeništi je spolehlivě přerušena.

(3) Výfuková trouba od motorů budíž ohnivzdorná a tam, kde prochází stěnami, stropem a střechou, proti dřevěným částem budov ohnivzdorně zabezpečena; je-li v dosahu dělníků, nutno učiniti vhodné opatření na jejich ochranu proti popálení. Do výfukového potrubí budte podle potřeby vloženy tlumiče hluku.

(4) Automobilové garáže budte opatřeny účinným větráním při podlaze i při stropě. Větrací otvory budte umístěny pokud možno v protilehlých stěnách. Motor vozidla nesmí býti spouštěn v uzavřené místnosti.

(5) V automobilních dílnách smí býti spalovací motor spouštěn jen tehdy, je-li zvláštním zařízením postaráno o bezpečný odvod výfukových plynů.

g) Nebezpečí ohně a výbuchu.

§ 32.

Pracovny a prostory.

(1) Prostory, v nichž jsou lehce vznětlivé, již při obyčejné teplotě vzduchu těkající látky, jako benzin, éter, sirouhlík a pod., v množství přesahujícím 15 kg, anebo kde při užívání takových a jiných látek může nastati hromadění se nebo vývin hořlavých a výbušných plynů, par, nebo prachu v nebezpečné míře, budte opatřeny zvenčí nápisem: „Nebezpečí požáru. Kouřiti a užívati otevřeného světla a zápalek se zakazuje“. V takových místnostech nesmí býti otevřené zdroje ohně nebo světla a není dovoleno stavěti tam motory spalovací. Elektrické stroje a přístroje, jichž se užívá v těchto prostorách, a to i přístroje měřicí, musí býti tak opatřeny, aby nemohly způsobiti výbuch. O této vlastnosti musí míti elektrické stroje a přístroje vysvědčení autorisované zkušebny.

(2) Podlahy takových prostor musí být nepropustné a z takového materiálu, aby spadnuvší předměty nemohly na nich vyvolati jiskry.

(3) O osvětlení těchto místností platí předpisy § 22 a o vytápění jich předpisy § 26.

§ 33.

Nádoby.

Nádoby na tekutiny nebezpečné ohněm smějí být uzavřeny jen tak, aby vyvinující se páry, zejména zahrátím při požáru, mohly unikati bez značnějšího tlaku.

h) Udržování v dobrém stavu a ohrazení.

§ 34.

Závodní budovy.

(1) Závodní budovy každého podniku buďte udržovány stále ve stavu pro výrobu úplně bezpečném. Zvláštní pozornost budiž věnována nosným a stropním konstrukcím těžce zatíženým nebo takovým, jež mohou být ohroženy škodlivým vlivem vody, páry, kyselin a pod., jakož i stálými nebo občasnými otřesy. Rovněž třeba dbáti o řádný stav podlah a schodů, ve kterých nutno poškozená místa neodkladně opravit.

(2) Pracovny a skladiště, schody a chodby buďte udržovány v čistotě, což platí zvlášť o živnostech vyrábějících potraviny a poživatiny. Bílené části stěn a stropů buďte podle potřeby, v potravních živnostech však nejmeně jednou v roce, znovu obíleny.

§ 35.

Cesty.

Příchody ke dveřím a schodům, jakož i schodiště a schody samotné, buďte udržovány v dobrém stavu, v čistotě a prosty všech komunikačních překážek; totéž platí o všech ostatních spojovacích cestách. Tyto buďte tak udržovány a upraveny, aby chůze po nich byla vždy bezpečná; jejich šikmé plochy smí být upraveny ve sklonu nejvýše 1:15. Schody, mosty, lávky, rampy a pod. venku položené a užívané cesty nutno v zimě, sněží-li nebo je-li náledí, po očištění posypati pískem, popelem nebo podobnými látkami.

§ 36.

Ohrazení.

Otvory v podlahách nebo ve stěnách, otvory násypné, osvětlovací nebo k jiným účelům

sloužící, lešení, plošiny, výstupy na schody, galerie, stálé přechody a nakloněné plochy, jámy, studny, stoky a pod. buďte s volných stran tak ohrazeny nebo vhodně zabezpečeny, aby lidé byli chráněni před úrazem a zamezeno bylo spadnutí materiálu.

§ 37.

Zábradlí.

Zábradlí, jimiž se ohrazují otvory a nebezpečná místa, buďte pevná, dobře zakotvena a necht' mají nejméně vrchní madlo v normální výši, tyč uprostřed mezi madlem a zemí nebo podlahou a lištu při podlaze asi 10 cm vysokou.

i) Opatření proti požáru.

§ 38.

V každém závodě buďte učiněna způsobu a rozsahu výroby přiměřená opatření, jimiž možno vzniku a rozšíření požáru účinně čeliti. Hasicích přístrojů plněných tetrachlorem smí se užívat jen tenkrát, nejsou-li při hašení ohroženy osoby prudce jedovatými plyny, které vznikají rozkladem chloridu uhličitého. Ve větších závodech, v nichž lehce hořlavé hmoty se zpracovávají nebo jsou uloženy, musí být aspoň v prostorách, v nichž se dělníci zřídka zdržují, vhodné, nejlépe samočinné zařízení na hlášení požáru, které má oznámiti vznik požáru do všech pracoven. Dělníci buďte poučeni, jaký jest požární signál a jak se mají při požáru zachovati. V každém případě budiž aspoň jednou za rok proveden poplach na zkoušku. Samočinná zařízení buďte aspoň každé 3 měsíce přezkoušena.

HLAVA II.

Parní kotly.

a) Kotelna.

§ 39.

Stavební úprava.

(1) Kotelna musí vyhovovati předpisům stavebního řádu.

(2) Ve střechě kotelny třeba zříditi náležitě veliký dymník se žaluziemi nebo okna, kterážto větrací zařízení musí být ovládatelná s podlahy kotelny nebo s horní plošiny zadívky kotlu.

(3) Kotelna musí být tak vysoká, aby nad horní plošinou obezdívky kotlů byla zachována volná prostora alespoň 1'8 m výšky, umožňující bezpečný a pohodlný přístup

k ventilům umístěným na plošině. Tohoto prostoru nesmí býti užíváno za pracovny, skladiště, sušárny, k pobytu nebo ke spaní.

§ 40.

Východy.

Každá kotelna musí míti alespoň jeden přímo na venek vedoucí, poblíže stanoviště topičova umístěný východ se dveřmi ven se otevírajícími. Kotelny s větším počtem kotlů mějtež takových východů více a tak uspořádaných, aby topičům bylo možno za každých okolností v nebezpečí kotelnu opustiti.

§ 41.

Užívání kotelny.

Kotelny nesmí býti užívány ani za průchod nebo průjezd, ani k jakýmkoli účelům, které nesouvisí přímo s prací u kotlů, a zejména nesmějí tam býti upraveny sušárny, zámečnické dílny, ohřívárny, skladiště a pod.

§ 42.

Vstup do kotelny.

Osobám u parního kotlu nezaměstnaným budiž přístup do kotelny zakázán vyhláškou umístěnou nad dveřmi.

§ 43.

Cesty.

Parní kotly mají býti zazděny tak, aby podle jejich počtu zůstal jeden nebo několik průchodů alespoň 70 cm širokých k zadní straně kotelní obezdívky. Tyto průchody buďte tak uspořádány, aby za všech okolností byl možný bezpečný východ z prostoru za zadní stěnou obezdívky kotlů.

§ 44.

Stanoviště topičovo.

Stanoviště topičovo v kotelnách budiž tak prostranné, aby vzdálenost čela kotlu, resp. kotelních dvířek, od protější stěny kotelny činila nejméně 2'5 m.

§ 45.

Zásobníky na palivo.

(1) Není-li při samočinném přikládání paliva možno upravit zásobníky (bunkry) na uhlí a rozdělovací žlab vůbec mimo kotelnu, mohou býti umístěny nanejvýše nad stanovištěm topičovým. Stavěti tyto přístroje a

k nim příslušné schody a galerie nad zazdívkou kotlů nebo je s ní spojovati není dovoleno.

(2) Vstup do zásobníků na uhlí nebo na uhelnou moučku je dovolen jen za trvalého dozoru, a je-li vstupující osoba zajištěna proti zřícení a proti otravě uhelnými plyny nebo zadušení uhelnou moučkou.

(3) Pro prostory, v nichž se pracuje s uhelnou moučkou nebo v nichž se uhelná moučka ukládá, platí ustanovení § 32, odst. 1 a 3. Pro topení uhelnou moučkou buďte vypracovány předpisy, jež je vyvěsiti poblíž topičova stanoviště.

§ 46.

Popelníky.

(1) Jsou-li u kotlů zřízeny pod stanovištěm topičovým sběrací kanály pro odvážení popelu, buďte tak upraveny, aby měly dva východy, a to na protilehlých stranách, a aby byly přiměřeně prostorné, dobře větrané i dostatečně osvětlené.

(2) Popelníky, ze kterých topič sám popel neodvází, buďte opatřeny zařízením, kterým topič oznámí včas popelářům, že bude čistiti rošt.

b) Parní kotly.

§ 47.

Zákonné předpisy.

(1) Pokud jde o konstrukce, postavení, zkoušení, revise, obsluhování a správy parních kotlů, poukazuje se k příslušným zákonům a nařízením.

(2) Úřední výkaz o zkoušce a přehlídkách parních kotlů budiž přístupten topičům.

§ 48.

Kotly pod širým nebem.

U parních kotlů, které stojí pod širým nebem, musí býti stanoviště topičovo kryto aspoň stříškou náležitých rozměrů a vhodně upravenou.

§ 49.

Výstupy.

(1) Horní plošiny zazdívek kotlů a galerie buďte přístupny po pevných a bezpečných výstupech nebo schodech, které třeba opatřiti madlem a na volných stranách zábradlím; tyto výstupy mají býti poblíže stanoviště topičova. Ve větších kotelnách buď postaráno o dostatečný počet těchto výstupů na přední i při zadní straně kotlové obezdívky.

(2) U stojatých kotlů má býti pojistná armatura bezpečně přístupna aspoň po pevném žebříku.

§ 50.

O hrazení plošin.

Kotlová galerie a horní plošina kotelní obehdivky buďte ohrazeny bezpečným zábradlím.

§ 51.

Vypouštěcí ventily.

U kotlů, které stojí v pracovnách nebo venku, buďte ventily a kohoutky k vypouštění vody přiměřeně zabezpečeny, aby nepozvané osoby nemohly jimi manipulovati.

§ 52.

Osvětlení.

Stanoviště topičů, výstupy na kotly, manometry a vodoznaky buďte dostatečně denním nebo umělým světlem osvětleny. Manometry a vodoznaky třeba tak umístiti, aby je obsluhovač kotlů mohl se svého stanoviště dobře pozorovati. Na manometrech budiž vyznačeno nejvyšší dovolené napětí páry v kotlu předepsanou značkou.

§ 53.

Vodoznaky.

Skleněné trubky vodoznaků buďte opatřeny takovými pouzdry, která při prasknutí trubky chrání topiče před zraněním jak střepinami skla, tak i horkou vodou nebo parou, jež však neztěžují pozorování vodního stavu v kotlu. Pouhé sítky, plechová pouzdra s výřezy a pod. se na ochranu vodoznaků nedovolují; doporučuje se užívati bezpečných vodoznaků (bez skleněných trubek), jejichž ploché vodoznačné sklo jest drženo kovovým rámem po celém obvodu, na př. Klingerových.

§ 54.

Práce uvnitř kotlu.

(1) Každý parní kotel, který má býti uvnitř ohledán nebo čistěn, musí býti ve všech svých spojeních parních i vodních a odkalovacích od ostatních vytápěných kotlů oddělen plnými přírubami nebo dvěma náležitě zabezpečenými ventily, vloženými za sebou do řečených potrubí, nebo vyjmutím části spojovacího potrubí nebo jiným stejně bezpečným způsobem.

(2) Doporučuje se opatřiti tyto plné příruby výběžkem přečnívajícím jejich okraj,

aby bylo zřejmé viděti, že jsou do potrubí vloženy.

(3) Jest přísně zakázáno pouštěti studenou vodu do vyprázdněného, avšak ještě horkého kotlu. Než se do kotlu vstoupí, je nutno, aby byl úplně vychladlý a řádně vyvětrán.

(4) Při práci v parním kotlu, který má spojení s vedlejšími vytápěnými kotly, budiž ustanoven v kotelně stálý dozor, jehož úkolem jest, aby přispěl dělníkům uvnitř kotlu pracujícím závčas ku pomoci. Tento dozor má míti po ruce svítilnu, lano a studenou vodu.

(5) Při čištění kotlů nesmí se užívati lamp benzinových, petrolejových a pod.

(6) Užívá-li se elektrického světla k vnitřnímu osvětlení kotlů, nádrží a pod., do nichž třeba vstoupiti, budiž napětí proudu tam vedeného sníženo na 24 volty. Kromě toho musí přívodní kabely k přenosným žárovkám býti dobře izolovány, zvláště v místě, kde se žárovka připojuje na vedení proudu.

(7) Před každým novým plněním kotlu, zvláště po čištění, budiž kotel prohlédnut, nezůstalo-li v něm nic závadného, a výsledek prohlídky hlášen správě závodu.

c) Potrubí parní a s horkou vodou.

§ 55.

Isolace.

Potrubí parní nebo s horkou vodou buďte, pokud nejsou určena k vytápění a obtěžovala by pracující dělnictvo, chráněna isolačním obalem.

§ 56.

Odvodnění.

(1) Aby nenastaly nárazy vody, třeba na příhodných místech parních potrubí zříditi odvodňovací úpravy.

(2) Větší potrubí buďte uložena na pevných podporách, při čemž budiž postaráno o to, aby potrubí mohla bez poruchy odolávatí změnám teploty, t. j. podle potřeby se prodlužovati nebo zkracovati.

§ 57.

Redukční ventily.

Užívá-li se páry o menším napětí než v parním kotlu, budiž do parovodu vsunut samostatný, spolehlivě působící redukční ventil.

§ 58.

Ventily činné při prasknutí potrubí.

Z bezpečnostních důvodů doporučuje se, pokud to způsob provozování připouští, zařadit do hlavního parovodu přímo za každý kotel ventil, který při prasknutí parního potrubí samočinně uzavře výtok páry z kotlu.

HLAVA III.

Strojovny a hnací stroje.

§ 59.

Strojovny.

(1) Hnací stroje buďte umístěny pokud možno ve zvláštních, světlých a vzdušných strojovnách. Hnací stroje, které jsou postaveny v pracovnách a nejsou spojeny přímo s pracovními nebo pomocnými stroji, musí býti, neleželi-li mimo dosah dělnictva při výrobě zaměstnaného, v celém svém rozsahu odděleny od pracovny pevným a hustým zábradlím, nebo, jsou-li to motory spalovací, plnou stěnou (dřevěným, po případě zaskleným pažením), aby tvořící se plyny nevnikaly do dílny. Takto vzniklé prostory, jakož i strojovny vůbec musí býti vydatně větrány.

(2) Kolem hnacího stroje musí zůstat vždy dostatečně široká volná prostora pro obsluhu.

(3) Strojovnu jest na dveřích nebo na jiném vhodném místě opatřiti vyhláškou o zákazu vstupu nepovoláním.

§ 60.

Signální úpravy.

(1) Strojovna buď spojena signálními úpravami s pracovnami a s transmisními místnostmi na hnacím stroji závislými tak, aby mohl strojník jimi oznámiti, že stroj spustí nebo zastaví, a pak, aby z každé řečené místnosti mohlo býti žádáno zastavení hnacího stroje. Tam, kde je strojní zařízení poháněno elektricky nebo vodním motorem, a nevyžaduje-li hnací stroj trvalé obsluhy, stačí signálové zařízení, kterým se každé spouštění hnacího stroje oznamuje do příslušných místností.

(2) Signální úpravy buďte nápadně označeny.

§ 61.

Podlaha strojovny.

Podlaha strojovny nesmí býti kluzká. Vyštrikování a kapání oleje z ložisek, čepů a

pod. na podlahu buď zamezeno vhodnými úpravami.

§ 62.

Obsluha stroje.

Obsluha hnacího stroje buď svěřena osobám spolehlivým a věci znalým, nejméně 18 let starým, a je-li toho podle zvláštních předpisů třeba, úředně zkoušeným.

§ 63.

Vodní kola.

Vodní kola buďte ohrazena bezpečným zábradlím po celém svém obvodu, aby do podkolí nemohli spadnouti lidé ani žádné předměty.

§ 64.

Turbíny.

U vodních turbin buď pečováno o to, aby dolní prostor turbíny byl bez nebezpečí přístupný. U turbin pro veliký spád má býti na dolním konci každé průlezné příváděcí trouby zřízen průlez.

Ochranná opatření.

§ 65.

(1) U všech hnacích strojů musí býti v dosahu obsluhovatele ležící hybné a pohybované části (setrvačníky, záběry ozubených kol, kliky, ojnice, křížáky, procházející pístnice, páky k vývěvám a čerpadlům, dráhy závaží regulátorů a pod.), jakož i vyčnívající šrouby a nosy klínů na hřídelích tak zabezpečeny, aby obsluhovatel stroje byl chráněn při své činnosti. Veškerá chránidla mají býti vhodná, důkladně provedena, dobře připevněna, mají k chráněným součástkám stroje náležitě přiléhati a býti zařízena tak, aby při obsluze strojů (mazání, utahování ložisek, nahazování řemenů atd.) nebylo jich třeba odnímati. Průhledným chránidlům (z drátěného pletiva, z děrovaného plechu a pod.) třeba dáti přednost před jinými.

(2) Doporučuje se natřít chránidla nápadnou červenou barvou.

§ 66.

K součástem hnacích strojů, uloženým pod podlahou strojovny (kondensátorům, vývěvám a pod.), buď zřízen pohodlný a bezpečný přístup. Pro obsluhu a opravy těchto zařízení buď ponechán dostatečný volný, náležitě větraný prostor. Pohyblivé součásti strojního zařízení, umístěné pod podlahou, buď řádně ohrazeny a příslušné prostory podle potřeby osvětleny.

§ 67.

Maznice.

Pohybovaných maznic nebudiž u hnacích strojů pokud možno užíváno.

§ 68.

Regulátory.

U regulátorů poháněných řemenem buď postaráno o to, aby řemen nemohl spadnouti.

§ 69.

Natáčecí úpravy.

(1) Hnací stroje, které lze spustiti jen při určité poloze klikového ústrojí, buďte opatřeny úpravou natáčecí, je-li vnější průměr setrvačnicku větší než 1'6 m nebo je-li setrvačnicku menšího průměru těžce přístupný. U menších parních strojů, které spočívají na parním kotlu (lokomobily a pod.), není třeba této úpravy.

(2) Spalovací motory, jež nejsou zařízeny na spouštění stlačeným vzduchem a pod., buďte opatřeny při vyšší výkonnosti než 5 ks bezpečnostní úpravou k roztáčení.

§ 70.

Zarážecí.

U všech hnacích strojů má býti postaráno o to, aby se stroj nemohl samovolně rozběhnouti nebo pohnouti. Vodní motory nechť se dají zastaviti a vypnouti ze závodní budovy nebo ze strojovny. Zarážecí úpravy (stavidla, šoupátka a pod.) musí dobře těsniti a býti udržovány v tak dobrém stavu, aby přítok vody na zastavený motor byl zamezen. Vodní kola buďte při opravách, vysekávání ledu, při práci na transmisích, jež nelze samostatně zastaviti, a při podobných úkonech zaražena a silnými opěrami proti pohybu zajištěna.

§ 71.

Motory spalovací.

(1) U motorů plynových a na plyn nassávaný budiž nebezpečí zpětného zapálení odvráceno vhodnými úpravami.

(2) Naplňování nádržky benzinových motorů dějž se vhodným čerpadlem nebo plechovými konvemi s bezpečnostní uzávěrkou.

§ 72.

Žentoury.

(1) U žentourů třeba soukolí a převod,

u ležatých také převodní hřídel, zcela zakryti; kryt smí býti sňat toliko k mazání, ohledání a k podobným úkonům teprve tehdy, když byla tažná zvířata vypražena.

(2) Přenášení síly ze žentouru k pracovnímu stroji má býti tak upraveno, aby žentour, zůstanou-li tažná zvířata náhle státi, nemohl býti dále hnán pracovním strojem ještě se pohybujícím.

§ 73.

Elektrické stroje.

Pokud jde o stroje a zařízení určená k výrobě, rozvodu, transformaci, akumulaci a k motorickému nebo jinému používání elektrického proudu, musí býti dbáno předpisů, které o tom vydal Elektrotechnický svaz československý v Praze.

HLAVA IV.

Transmise.

§ 74.

Vysunutí.

Každá hlavní transmise budiž tak upravena, aby mohla býti neodvisle od hnacího stroje spolehlivě a rychle z pracovny vysunuta. Této úpravy není třeba při pohonu elektrickým, je-li vypínač v téže místnosti.

§ 75.

Zabezpečení.

(1) V prostoru, v němž se chodí, buďte zakryty všechny hřídele, řemenice, kotouče lanové a řetězové, řemeny, lana, řetězy, ozubená soukolí a jiné pohybující se transmisní součástky, sahají-li níže než 2 m nad podlahu.

(2) Z tohoto předpisu jsou vyňaty řemeny stupňových kotoučů u obráběcích strojů a pak řemeny užší než 5 cm, nepřesahuje-li jejich rychlost 0'5 m za vteřinu.

(3) Klínů s vyčnívajícími nosy, vyčnívajícími šroubů a pod. nebudiž na pohybujících se součástech transmisí užíváno, nebo buďte zakryty hladkými kryty.

(4) Souhrnné ohrazení transmisí nebo jejich částí jest dovoleno jen tehdy, není-li třeba vcházeti do takto ohrazeného prostoru mezi prací k mazání, nahazování řemenů nebo z jiných důvodů. Otvory v podlaze pro průchod součástí transmisí a strojů jest však i v tomto případě ohraditi lištami aspoň 25 cm vysokými.

(5) Transmise nebo jejich součásti uložené pod podlahou, v suterénu nebo v transmisních kanálech, musí býti bezpečně přístupny a stejně chráněny jako transmise nadzemní a pro obsluhu a jejich opravy musí býti ponechán podle nich dostatečný volný prostor.

§ 76.

Zabezpečení řemenů a lan.

(1) Transmisní řemeny širší než 150 mm nebo pohyblivé se rychlostí větší než 5 m za vteřinu a všechna transmisní lana i řetězy nutno podchytiti, běží-li nad pracovními místy nebo nad cestami. Podchycení budiž provedeno tím způsobem, aby řemen, lano nebo řetěz, přetrhne-li se anebo spadne-li, mohl odběhnouti v bezpečném vedení.

(2) Transmisní lana a řemeny vedené pod zemí buďte opatřeny bezpečným krytem.

§ 77.

Svislé hřídele.

Svislé hřídele buďte až do výše 1·8 m nad podlahou zapaženy.

§ 78.

Galerie pro obsluhu transmisí.

(1) V závodech, ve kterých je třeba pravidelné obsluhy transmisí, i když jsou v pohybu, buďte podél transmisních větví a převodů, vedených ve výši větší než 4·5 m, zřízeny galerie nebo lávky s lištami kolem podlahy a s pevným zábradlím. Tyto galerie nebo lávky buďte nejméně 60 cm široké a podle potřeby i jinak náležitě zabezpečeny.

(2) Stejně buďte upraveny řádně ohrazené lávky k ložiskům přístupným jen přes kádě s tekutinami nebo přes jiná nebezpečná zařízení.

§ 79.

Mazání transmisí.

(1) Transmisní ložiska buďte opatřena pokud možno samočinným mazáním. Jinak budiž mazání umožněno, aniž by bylo nutno případný ochranný kryt toho neb onoho místa odstraniti.

(2) V závodech s přetržitou výrobou je mazání, čištění a opravování transmisí za jejich běhu zakázáno,

§ 80.

Obsluha transmisí.

(1) Obsluha transmisí buď svěřena jenom způsobilým osobám mužským, nejméně 18 let

starým, opatřeným vhodným, dobře přiléhajícím oblekem.

(2) K obsluze transmisí buďte po ruce žebříky s háky a tak upravené, aby nemohly uklouznouti.

(3) Užívání dřevěných řemenic, kližených z více malých segmentů, je dovoleno jen v místnostech suchých a při obvodové rychlosti do 15 m za vteřinu.

§ 81.

Nahazování řemenů.

(1) Pro nahazování řemenů širších než 40 mm, nebo které při menší šířce se pohybují rychleji než 5 m za vteřinu, buďte opatřena a užívána účelná nahazovadla řemenů nebo jiná vhodná a bezpečná zařízení. Z toho jsou vyňaty řemeny na stupňových a hnacích kotoučích obráběcích a pracovních strojů.

(2) Nahazování má se díti jedině z pevného stanoviště, nikoli se žebříku nebo stupátka; proto musí býti nahazovadla dostatečně dlouhá. Nahazování a shazování takových řemenů prostou rukou za chodu transmise je zakázáno.

§ 82.

Závěsy.

Řemeny a lana, shozené s řemenic nebo s kotoučů, buďte zavěšeny na závěsy tak, aby neležely na hřídeli.

Spoje řemenů.

§ 83.

(1) Hnací řemeny nesmějí míti ani vlajících konců ani vyčnívajících šroubů nebo přezek.

(2) Ocelové pásy k převodu síly musí býti se všech stran tak ohrazeny, aby přetrhnutý pás nemohl z ohrazení výběhnouti.

§ 84.

Letmé řemeny stojatých žentourů buďte podchyceny, jak jest předepsáno v § 76 pro transmisní řemeny běžící nad pracovními místy nebo nad cestami.

§ 85.

Výkony na transmisích.

Jakoukoli manipulaci na transmisích, jako mazání, čištění, opravování, nahazování i shazování řemenů a pod., jest dělníkům, kteří nejsou pověřeni jejich obsluhou, zakázati nápadnými vyhláškami, umístěnými poblíž transmisí.

HLAVA V.

Pracovní stroje a závodní zařízení.

§ 86.

Vysunovadla.

(1) Všechny pracovní stroje motoricky hnané, nemají-li svého vlastního přímo s nimi spojeného motoru, musí býti opatřeny spolehlivými, lehce ovladatelnými vysunovadly, která možno v jejich krajních polohách bezpečně zastavit.

(2) Výjimku činí stroje, jejichž výkony do sebe tak zasahují, že zastavení jednoho z nich má v zápětí zastavení celé skupiny strojů. Pak stačí společné vysunovadlo pro celou skupinu, které budiž podle možnosti ovladatelné od každého jednotlivého stroje této skupiny.

(3) U strojů poháněných vlastními elektromotory budiž vypínač elektrického proudu umístěn v blízkosti stanoviště dělníka.

§ 87.

Ochranná opatření.

(1) Hnací mechanismy a jiné pohyblivé části pracovních strojů a pomocných zařízení, pokud jsou v dosahu dělníků a mohou je ohrozit, buďte náležitě zabezpečeny. Sluší dáti přednost osvědčeným ochranným zařízením, která jsou výrobcem se strojem dodávána.

(2) Zejména buďte učiněna tato opatření:

a) Záběry veškerých ozubených kol a hnačích šroubů, jakož i záběry třecích kotoučů a kuželů buďte zakryty; rychle běžící ozubená soukola buďte však podle možnosti zakryta zcela.

b) Dráhy protizávaží, vahadel, regulačních těles, křídel ventilátorů a exhaustorů a podobných předmětů buďte ohrazeny.

c) Vyčnívající nosy klínů, hlavy i matice šroubů na otáčecích se hřídelích a kotoučích buďte zakryty hladkým, tvrdým obalem a vyčnívající konce hřídelů buďte náležitě zapouzdraženy.

d) Hřídele ležící v dosahu dělníků buďte vhodně zajištěny.

e) Řemenové, lanové a řetězové kotouče, jakož i setrvačníky a ramena ozubených kol buďte vhodně zabezpečeny. Toto zabezpečení se může státi u menších kotoučů, setrvačnicků a ozubených kol plným, hladkým zapažením ramen, podle potřeby na obou stranách; u větších kotoučů nebo setrvačnicků budiž provedeno ohrazením. Ohrazení má se skládati, je-li od ramen kotouče nebo setrvačnicku vzdáleno více než 0,5 m, ze zábradlí aspoň 1 m vysokého,

s druhou zábradelní tyčí ve výši kolena, a musí býti kolem prohlubní v podlaže doplněno listou asi 10 cm vysokou. Je-li ohrazení blíže než 0,5 m, budiž setrvačník nebo kotouč chráněn plnou stěnou nebo hustou mříží, po případě silnou drátěnou sítí, aspoň 1,8 m vysokou, napjatou v pevném rámu. Při zabezpečování řemenových, lanových a řetězových kotoučů, pohybujících se v dosahu dělnictva, buď vždy vzat náležitý zřetel na nebezpečná místa, kde řemeny, lana nebo řetězy na kotouče nabíhají.

f) Na záběrové straně válcových dvojic, není-li materiál přiváděn samočinně nebo jinou vhodnou úpravou, a dopouští-li to způsob práce, buďte učiněna přiměřená opatření, aby ruce dělníků nemohly býti mezi válce vtaženy.

g) Nožové hlavy postřihovacích a pod. strojů buďte zabezpečeny krytem, jenž se dá odklopiti jen tehdy, když jest stroj v klidu, a jenž dovolí spustiti stroj toliko v poloze chráněné. Podobně třeba zabezpečiti i ostatné válce, a to takovou úpravou, která spolehlivě znemožňuje zranění prstů dělníka nebo vtažení jeho rukou do stroje.

§ 88.

Brusné kotouče.

(1) Motoricky hnané brusné kotouče uměle vyrobené, o průměru větším než 10 cm, musí míti kruhové otvory a nesmějí býti na hřidel naklínovány. Upevnění budiž provedeno bočními železnými deskami, jejichž průměr jest roven asi polovině průměru kotouče; desky tyto necht' přiléhají ke stranám brusu toliko v přiměřené šířce na obvodu a jejich dobré dosednutí budiž zajištěno prstencovými vložkami z lepenky, kůže a pod.

(2) Brusné kotouče z pískovce o průměru do 1 m, běžící obvodovou rychlostí nejvýše 4 m ve vteřině, mohou míti otvory čtvercové.

(3) Vylévati střední otvor brusných kotoučů sírou, sádrou nebo olovem a pod., aby mohly býti upevněny na hřideli klínem, se dovoluje toliko při pískovcových brusech uvedených v předchozím odstavci.

(4) Mají-li brusné kotouče větší obvodovou rychlost než 10 m za vteřinu, buďte opatřeny posuvnými kryty z kotlového plechu aspoň 10 mm silného nebo z tvarového železa stejné odolnosti.

(5) Pro snadné broušení buďte brusy opatřeny vhodnými, nepřilíživými uloženými opěrnými podložkami, k obvodu kotouče těsně přiléhajícími a posuvnými, aby se daly způsobiti opotřebení brusného kotouče.

(6) Brusné kotouče, které opotřebením pozbyly rotačního tvaru, nebo se staly hrbolaty, musí býti závčas srovnány.

(7) Při broušení za sucha budiž postaráno o účinné odsávání prachu. Kde se brousí za sucha jen občas a nepatrně, stačí nádoby s vodou tak umístěné, aby byl v nich prach zachycován.

(8) Každý motoricky hnaný brusný kotouč budiž před prvním upotřebením řádně prohlédnut a vyzkoušen, při čemž nutno užití obvodové rychlosti alespoň o 25% větší, než je obvodová rychlost, kterou brusný kotouč má míti při práci. O provedené zkoušce a dovoleném počtu obrátek budiž učiněn na kotouči záznam.

(9) Brusné kotouče bud'te tak postaveny, aby při práci ohrožovaly co nejméně osob.

(10) Brusné kotouče, určené pro motorický pohon, bud'te tak uloženy, aby netrpěly vlhkem, mrazem nebo horkem.

§ 89.

Pily kružní.

(1) U kružních pil (cirkulárek) budiž horní část pilního kotouče, vystupujícího nad řezaný materiál, zakryta samočinně zdvihacím, řádně sestrojeným a upevněným ochranným krytem. U pil se spolehlivou podávací úpravou může kryt odpadnouti, když její úprava ta bezpečně nahradí.

(2) Při řezu podél vláken dřeva (let) budiž těsně za pilní kotouč a v jeho rovině upevněn přestavitelný ocelový rozvírací klín, přiměřeně vysoký k velikosti kotouče a odpovídající šířce řezu.

(3) Spodní část pilního kotouče buď pod stolem s obou stran chráněna pevnými stěnami, které ozubení dostatečně přesahují a ponechávají mezi sebou a kotoučem menší mezery.

(4) Pily na palivo bud'te opatřeny priváděcím zařízením, které se po řezu samočinně vrátí do původní polohy.

(5) Doporučuje se, aby kružní pily byly opatřeny spolehlivě působící brzdou. Při řezání malých nebo úzkých kousků nutno užívat k jejich posouvání do řezu vhodných pomůcek.

§ 90.

Pily kyvadlové.

U pil kyvadlových musí býti zabráněno jejich samovolnému výkyvu z polohy klidové a jejich výkyv směrem k obsluhovateli spoleh-

livě omezen. Pilní kotouč budiž chráněn vhodně upraveným (dvojdílným) krytem samočinně působícím. Rukojeť třeba před hnacím řemenem chrániti štítem. Užití protizávaží musí býti upevněno spolehlivě, a je-li zavěšeno na drátěném lanu, budiž jeho dráha se všech stran ohrazena.

§ 91.

Pily pásové.

Na pásových pilách budiž zakryt pilní pás až na část k řezu nezbytně nutnou. Taktéž kotouče, přes které pilní pás běží, bud'te bezpečně zakryty. Třeba dbáti toho, aby pilní pás měl stále správné napětí, běžel rovně a byl správně spájen.

§ 92.

Hoblovací stroje.

(1) U srovnávacích hoblovacích strojů na dřevo smí býti užíváno pouze válcových nožových hlav. Upravit hlavu čtvercového průřezu na válcový tvar dřevěnými nebo plechovými oblými příložkami není dovoleno. Nutno pečovatí stále o to, aby nože byly bezpečně upevněny. Část nožů, jež nepracuje, budiž zakryta vhodným, posunovatelným krytem. Totéž platí i o kombinovaných strojích hoblovacích, jichž lze užití přeměnou stolu ke srovnávání.

(2) Při hoblování kratších kusů buď užíváno podávacích úprav.

§ 93.

Stroje frézovací.

(1) Nože strojů pro frézování a drážkování dřeva bud'te shora zakryty, pokud to práce dovoluje, a obvod dráhy jejich ostří, pokud nezasahuje do obráběného kusu, buď zcela zabezpečen. Budiž zároveň postaráno o účelné odvádění odpadků dřeva takovým směrem, aby neodletovaly na dělníka.

(2) Doporučuje se užívatí frézovacích nožů s vložkami, doplňujícími jejich tvar na rotační těleso, z něhož vyčnívá ostří jen v nezbytně nutné míře.

(3) Podle možnosti buď při práci užíváno vhodných pomůcek k přidržování a podávání obráběného dřeva.

§ 94.

Soustruhy, vrtačky.

Na soustruzích, vrtačkách a na podobných obráběcích strojích bud'te ozubená soukolí řádně zakryta. Vřetena vrtaček s ručním po-

dáváním buďte tak zajištěna, aby se zdvižené polohy nemohla samovolně sjetí. Šlapadla buďte tak upravena, aby nemohla poškoditi nohu dělníkovu.

§ 95.

Lisy.

(1) Lisy a průstřižné stroje nemající samostatného podávacího ústrojí, mají býti tak upraveny nebo ochranným zařízením opatřeny, aby se ruka dělníková nemohla dostatí nahodile mezi patrici a matici nebo patrici a materiál. Při lisování nebo prostřihování drobných předmětů budiž k jejich vkládání a vyjímání užíváno vhodných háčků, kleští a podobných pomůcek.

(2) Na šroubových neboli vřetenových lisech buďte dráhy setrvačných hmot nebo rukojetí, jsou-li v dosahu dělníka nebo kolemjdoucích, patřičně zakryty.

§ 96.

Řezačky.

(1) Řezačky (na řezanku nebo drogy a pod.) buďte tak zařízeny, aby ruka obsluhující osoby nemohla býti vtažena do stroje při-váděcími válci.

(2) Řezačky na maso buďte tak upraveny, aby ruka dělníková nemohla přijíti ve styk s podávacím závitem nebo noží; u starších typů se širšími hrdly musí býti užíváno k přitlačování masa do hrdla řezačky dřevěné paličky. T. zv. kutry jest opatřiti stejně jako stroje uvedené v § 97.

§ 97.

Stroje k míšení a hnětení.

Na strojích k míšení a hnětení s pohyblivými rameny dlužno, pokud to výroba dovoluje, opatřiti otvory pro plnění a vyjímání hmoty ochranným roštem nebo příklopem, který lze zdvihnouti jen po zastavení stroje, a jenž dovoluje spustiti stroj toliko v poloze chráněné, leč by se hmota vyjímala mimo dosah pohyblivých ramen.

§ 98.

Odstředivky.

(1) Na každé odstředivce musí býti zřetelným způsobem vyznačen nejvyšší dovolený počet otáček, nejvyšší dovolená váha plnění, firma výrobce a rok jejího zhotovení.

(2) Každá odstředivka budiž opatřena lehce a spolehlivě působící brzdou, účinkující

na brzděnou část soustředně tak, aby jednostranný tlak brzdy byl vyloučen. Brzda nechť účinkuje teprve po vypnutí pohonu. Vyňaty jsou odstředivky tam, kde by zabrzdění mohlo zavdati příčiny ke vznícení par nebo plynů.

(3) Plášť odstředivky nesmí býti z křehkého materiálu a musí skýtatí náležitou bezpečnost při prasknutí bubnu. Prostor mezi pláštěm a bubnem budiž, pokud to práce dovoluje, překryt.

(4) Každá odstředivka budiž, pokud to výroba dovoluje, opatřena víkem spojeným s mechanismem, jenž dovoluje pohyb bubnu jen při zavřeném víku a umožňuje otevření odstředivky jen tehdy, je-li stroj v klidu.

(5) Odstředivky, které mají svůj vlastní motor, vyjma pohon elektrický, buďte opatřeny zařízením, které spolehlivým způsobem oznámí překročení nejvyšší dovoleného počtu otáček.

(6) Každá odstředivka musí býti aspoň jednou do roka prohlédnuta odborníkem, aby bylo zjištěno opotřebení všech jejích součástí, a výsledek prohlídky budiž zaznamenán ve zvláštním protokolu. Řečená odborná prohlídka odstředivky může býti vykonána také technicky vzdělaným zaměstnancem závodu.

(7) Pro obsluhu odstředivek budiž vypracován předpis, který jest dělnictvu oznámíti vyhláškou, vyvěšenou v místnosti odstředivek.

(8) Tato ustanovení se nevztahují na odstředivky mléka a pod. menší zařízení.

§ 99.

Kolové mlýny.

Kolové mlýny buďte, není-li horní hrana mísy alespoň 90 cm nad podlahou, ohrazeny nejméně dvoutýčovým zábradlím. Vyžaduje-li toho výroba, aby se vstupovalo na mísu mezi kola, buď učiněno opatření, aby mlýn nemohl býti spuštěn, dokud dělník na míse prolévá.

§ 100.

Nebezpečné výkony na pracovních strojích.

Nebezpečné mazání, čištění, opravování, nahazování řemenů a pod. výkony na běžících pracovních a obráběcích strojích jest zakázati nápadnými vyhláškami umístěnými poblíže strojů.

§ 101.

Nádrže.

(1) Nádrže, pánve, kotly a jinaké otevřené

nádoby, které jsou hlubší než 90 cm, nebo jsou určeny pro látky žíravé, jedovaté nebo horké, bud'te náležitě ohrazeny nebo přikryty, nevyčnívají-li jejich vrchní okraj aspoň 90 cm nad podlahu nebo nad stanoviště dělníkovy.

(2) Plní-li se takové nádoby potrubím (otevřením příslušných ventilů nebo kohoutů), nebo je-li horký nebo žíravý obsah nádrží náchylný k překypění, bud'te opatřeny úpravami (plováky spojené s přítokem) zamezujícími přetečení nádrže nebo žlabem, kterým se přetéká tekutina bezpečně odvede, aby neohrožovala dělnictvo zaměstnané vedle nádrží nebo pod nimi.

(3) Podlaha kolem takových otevřených nádrží budiž tak opatřena, aby uklouznutí bylo znemožněno.

§ 102.

Nádoby s vnitřním přetlakem.

Nádoby, které pracují s větším vnitřním přetlakem než 0,1 kg/cm², jako pařáky, vařáky, autoklávy, sušicí bubny, montežus, kotly tvrdicí, nádoby na stlačený vzduch a pod., které nenáleží k parním kotlům, musí býti opatřeny nejméně jedním pojišťovacím ventilem a manometrem i normalisovaným nástavkem pro kontrolní manometr, po případě i ventilem redukčním a ventilem pro vypouštění páry a kondensované vody. Nádoby takové musí býti před upotřebením podrobeny tlakové zkoušce a dále občasně prohlídce podobně jako parní kotly, a mějtež certifikáty, do kterých jest výsledky tlakové zkoušky a občasných prohlídek pravidelně zaznamenávati.

§ 103.

Práce uvnitř nádob.

Po dobu, kdy se v takových nádobách zdržují lidé za účelem oprav, čištění a pod., bud'te všechna potrubí tam ústící uzavřena plnými přírubami a budiž postaráno o náležitý dozor zvenčí.

§ 104.

Uzávěry potrubí.

Potrubí určená pro páry, plyny, kyseliny, louhy, anebo pro horké tekutiny a ústící do přístrojů nebo nádob, do nichž se vstupuje, musí býti podle potřeby i na více místech opatřena spolehlivými ventily nebo kohoutky, které lze bezpečně uzavřít a jež jsou snadno a vždy přístupny.

§ 105.

Topeniště vysoušecích pecí a vařáků.

(1) Vysoušecí nebo smaltovací peci na předměty, v nichž se rozpustidlo odstraňuje teplem a může utvořiti výbušnou směs, musí míti topeniště zcela oddělená, teplota uvnitř budiž kontrolovatelná teploměry a úprava výhřivací taková, aby bylo vyloučeno nebezpečné přehřátí obvodových stěn; vnitřek komor musí býti větrán potrubím náležitých rozměrů na odvádění plynů ze sušicího prostoru, ústícím přímo na venek. Je-li toho třeba, budiž postaráno o větrání umělé. Před vstupními dveřmi takových komor nesmí býti stanoviště dělníků při práci.

(2) Topeniště vařáků na snadno zápalné tekutiny musí býti od varné prostory zcela odděleno, aby při překypění bylo zameženo vznícení obsahu. Prostory varných síní bud'tež pak od ostatních pracoven odděleny a mějtež při větších zařízeních tolik východů, aby bylo možno z kteréhokoli místa uniknouti.

§ 106.

Žebříky.

(1) Dřevěné žebříky mají býti zhotoveny ze zdravého nosného materiálu a náležitě udržovány; příčle bud'te do štěpínů zadělány pevně a ve stejných vzdálenostech. Bez zapuštění přibitá prkna nebo latě místo příčlí nejsou dovoleny.

(2) Žebřík nutno na kluzkém podkladě proti uklouznutí náležitě zabezpečiti.

(3) Žebříky vedoucí do studní, prohlubní nebo na lešení, na plošiny, na půdy a pod. musí přesahovati hořejší výstupní otvor nebo plošinu nejméně o 1 m.

(4) Spojovati žebříky k nastavení provazy nebo jiným nespolehlivým způsobem není dovoleno.

(5) U dvojitých rozvíracích žebříků bud'te obě ramena spojena řetízkem připevněným na obou koncích nýty nebo podobným spolehlivým způsobem. Spojení obou ramen žebříků háky a oky není dovoleno.

§ 107.

Beranová roztloukadla.

Kolem beranových roztloukadel musí býti zřízeny pevné stěny na ochranu dělníků, jakož i pro zabezpečení blízkých cest a pracovišť.

§ 108.

Odssávací úpravy.

Pokud při práci na pracovních strojích se vyvinuje prach nebo vznikají odpady takového druhu, že znečišťují značně ovzduší pracoven, musí býti účinně odssávány na místě jejich vzniku.

HLAVA VI.

Výtahy, zdvihadla, jeřáby.

§ 109.

Všeobecná ustanovení.

(1) Na žádném motoricky hnaném výtahu, zdvihadle ani jeřábu nesmí býti břemeno spouštěno pouze vlastní vahou, nýbrž jeho klesání musí záviseti na motoru. Přestane-li motor z jakékoli příčiny pracovat, musí se zastavit i klesání břemene.

(2) Jsou-li jeřáby nebo zdvihadla zařízení na dvoji chod, je třeba opatřiti je pojistkou, která zamezuje, aby rychlejší chod nenastal samočinně.

(3) Všeobecně musí býti jeřáby a zdvihadla opatřeny západkou a pásovou nebo jinou bezpečně účinkující brzdou.

§ 110.

Hnací mechanismy.

Hnací mechanismy všech výtahovadel, jeřábů, elevátorů, transportérů a pod. buďte ohrazeny, nejsou-li již svou polohou chráněny. Zejména buďte zakryty všechny záběry ozubených kol, které leží v okruhu, kde se chodí nebo pracuje, nebo jichž se může dělník nahodile dotknouti, a protizávaží buďte umístěna v bezpečných vedeních.

§ 111.

Ohrazení šachty a kleci.

(1) Dráha každého výtahovadla (výtahu, zdviže, elevátoru) musí býti kromě otvorů pro nakládání a vykládání na všech přístupných místech a se všech volných stran tak zabezpečena nebo ohrazena, aby byla vyloučena možnost nebezpečného přiblížení se k pohyblivým částem výtahovadla (kleci, kapsám, torbám a pod.). Ohrazení budiž provedeno u výtahů na výšku nejméně 2 m a na stranách nákladíště po celé výšce zdvihu, není-li klec opatřena dveřmi zabezpečenými proti samovolnému otevření. Tvoří-li ohrazení toto

drátěná síť, nesmí míti větší oka než 2 cm a drát slabší než 1'8 mm.

(2) Kleci nákladních výtahů s vyloučenou dopravou osob musí míti ochrannou střechu a býti se všech stran kromě strany nakládací ohrazeny alespoň do výše 2 m tak, aby naložené zboží nemohlo nikde přečnívati. Spouštěcí zařízení budiž umístěno mimo výtahovou šachtu a uzavřeno dvířky na klíč.

(3) Při výtazích, kterých se užívá buď výhradně nebo zároveň se zbožím též k dopravě osob, musí býti kabina nebo klec výtahu upravena tak, aby dopravované osoby nebo předměty nemohly z ní vypadnouti. Na stranách, kde se nenastupuje, musí míti buď plné stěny nebo drátěnou síť, z drátu nejméně 1'8 mm silného s oky nejvýše 2 cm velikými, a to do výšky nejméně 2 m.

(4) Vstupní otvory nemají býti širší než klec výtahovadla a nižší než 1'8 m.

§ 112.

Rychlost jízdy.

Rychlost jízdy výtahů na břemena s průvodcím nesmí překročiti 1'5 m za vteřinu.

§ 113.

Dráha výtahovadla.

(1) Nad nejvyšším bodem kleci, závěs v to počítajíce, při nejvyšší její pracovní poloze a mezi nejnižším pevným bodem, na který by klec mohla najeti, musí býti volný prostor rovný výkonné rychlosti za vteřinu, nejméně však 60 cm.

(2) Je-li výtahovadlo uspořádáno uprostřed samonosných schodů, nesmí býti vodítka kleci, resp. kabiny spojena pevně se schody.

§ 114.

Přístup k zařízením výtahovadla.

U každého výtahovadla (zdviže) musí býti jeho obsluhovateli umožněn snadný a bezpečný přístup ke všem částem výtahovadla.

§ 115.

Závěry.

(1) Na nakládacích a vykládacích místech buďte upravena uzavírací zařízení, která samočinně a úplně uzavrou prohlubeň výtahu, jakmile jeho klec je uvedena v pohyb, nebo která dovolují pohyb kleci jen při uzavřených

závěrách, jež lze otevřít jen tehdy, když je podlaha kleci v úrovni podlahy vykládacího nebo nakládacího otvoru. Volný prostor mezi těmito uzavíracími zařízeními a mezi klecí výtahu nesmí být větší než 10 cm. Závěry musí být tak upraveny, aby nebylo lze prostrčiti jimi hlavu, ruku nebo nohu.

(2) Takového závěru není třeba při malých ručních výtazích pro malá břemena do 15 kg (na př. u výtahů jídel v hostincích, výtahů drobného zboží v obchodech a pod.), do nichž osoby vůbec vstoupiti nemohou; je-li postaráno o to, aby dopravované zboží nemohlo z kleci vypadnouti, a je-li znemožněno nebezpečné naklání do šachty výtahu.

§ 116.

Otevřená doprava.

(1) U výtahu s kladkostrojím pro otevřenou dopravu buďte otvory pro nakládání přiměřeně zabezpečeny, aby do nich nemohly spadnouti osoby ani dopravované předměty.

(2) Je-li takový výtah uvnitř schodiště a nečiní-li jeho vzdálenost od zábradlí na schodech alespoň 50 cm, buďtež schody opatřeny proti výtahu drátěnou sítí do výše nejméně 2 m od odpočívadel, nebo od horní hrany schodů.

(3) Podobně buďte opatřeny výtahy ve světlících a pod.

§ 117.

Otvory pro vstupování a pro nakládání.

Každý otvor pro nakládání a vstupování budiž dobře osvětlen denním nebo umělým světlem. Kabiny osobních zdviží jest osvětliti i za jízdy. Elektrické zařízení osvětlovací musí být neodvislé od pohonu stroje. Na všech vstupních a nakládacích místech buďte umístěny dobře viditelné tabulky s lehce čitelným nápisem „Výtah“ a budiž na nich vyznačeno největší dovolené zatížení kleci v kilogramech, resp. uveden počet osob, jež výtahem lze najednou dopravovati, a při výtazích určených jen pro dopravu zboží též zákaz dopravy osob.

§ 118.

Klec výtahová.

(1) Každá zdvihadlová nebo výtahová klec, které také osoby užívají, musí být kryta ochrannou střechou a opatřena samočinným zachycovacím ústrojem nebo rychlostní brzdou, které spolehlivě účinkují při překročení dovolené rychlosti. Klec takových výtahů

budiž tak zařízena, že ji lze uvést v pohyb jen při zavřených dveřích do šachty výtahu, které se nedají otevřít, dokud klec není v úrovni příslušného výstupního otvoru.

(2) Pro závěs kleci buď užito drátěných lan, řetězů Gallových s nejméně dvěma páry lamel v každém článku, nebo spolehlivých kalibrovaných řetězů. Vyloučeny jsou řetězy s články kruhovými.

(3) Hnací zařízení se šroubovým kolem musí být samosvorné, aby při prasknutí brzdy nebo při selhání pohonu se klec bezpečně a klidně sama zastavila.

(4) U všech výtahovadel budiž postaráno o to, aby klec byla v úrovni každého patra tak zajištěna, aby se při nakládání a vykládání zboží nebo při vstupu a výstupu osob nemohla pohnouti nahoru nebo dolů.

§ 119.

Zajištění krajních poloh.

Krajní polohy všech výtahovadel a jeřábů, jakož i příslušných koček a závěsů pro břemeno buďte spolehlivým způsobem omezeny. Při přímém elektrickém pohonu budiž učiněno opatření, aby ve všech těchto krajních polohách byl elektrický proud samočinně vypjat. U všech motoricky hnaných výtahů a zdviží musí se pohon v nejvyšší a v nejnižší poloze kleci, jakož i v nejvyšší dovolené poloze protizávaží samočinně vypnouti.

§ 120.

Výtahy kapsové a pod.

Výtahová, zdviže, chodníkové zdviže, kapsové výtahy, elevátory a podobné úpravy zdvihací je zařídit tak, aby osoby nemohly do jejich šachet spadnouti, aniž být ohroženy pádem zdvíhaného materiálu.

§ 121.

Svislé výtahy kapsové a pod. buďte zaplány s přístupných stran po celé výši kromě míst potřebných k jejich obsluze; v nejdolejší patře budiž zřízena na ochranu obsluhujících dělníků přiměřeně silná střecha.

§ 122.

Hydraulická výtahová.

(1) U hydraulických výtahovadel (zdviží) přímo působících, jichž užívají též osoby, budiž mezi rozvodem a hydraulickým válcem

zřízena pojišťovací úprava, která zamezí, praskne-li potrubí, příliš rychlé sjetí kleci.

(2) Je-li několik hydraulických vytahovadel (zdviží) napájeno ze společného akumulátoru, budiž řečenou pojistnou úpravou vybavena každá jednotlivá napájecí trubka.

§ 123.

Isolace proudovodých částí.

Na jeřábech a vytahovadlech s elektrickým pohonem budiž postaráno o řádnou izolaci všech proudovodých částí, s nimiž by řidič mohl přijíti nahodile do styku.

§ 124.

Magnetický závěs břemene.

Jeřáby s elektromagnetickým závěsem břemene buďtež tak zajištěny, aby břemeno nespadlo, selže-li elektrický proud; jinak smí býti takových jeřábů užíváno pro dopravu zboží jen nad místy, kudy se nechodí nebo kde se nepracuje.

Pojezdné jeřáby.

§ 125.

(1) Pojezdné jeřáby s průvodčím mějtež plošiny nebo galerie bezpečně ohrazeny, aby s nich nemohli spadnouti lidé, ani jakékoli předměty. Klec pro řidiče necht' je náležitě prostorná, dovoluje volný rozhled po pracovišti a je tak opatřena, aby řidič nemohl býti zachycen konstrukcí, podél níž pojíždí.

(2) Všechny přístupné záběry ozubených kol a náběhy hnacích lan na kotouče buďte kryty, pokud jsou s těchto galerií nebo plošin dosažitelné.

(3) Pojíždí-li jeřáb po kolejích, přes které mohou přecházeti dělníci, buďte pojezdná kola opatřena vhodnými odsunovadly a jeřáb zvukovým signálovým zařízením.

§ 126.

(1) Je-li stropní nebo střešní konstrukce níže než 2 m nad plošinou nebo galerií jeřábu, budiž nad ní sestrojen ochranný přístřešek, zamezující nebezpečný styk se stropní nebo střešní konstrukcí. Je-li toho třeba, budiž klec jeřábu vytápěna zvláštními elektrickými kamínky.

(2) Proudové pojistky elektromotorů buďte voleny podle nejvýše dovoleného výkonu motorů. Vypínač pro holá dotyková vedení jeřábové dráhy budiž umístěn u výstupu na jeřáb.

(3) Veškeré vypínače buďte opatřeny kryty a nápisy označujícími jejich účel a stav, kdy je zapnuto a kdy vypnuto.

(4) Zdvihací ústrojí jeřábu budiž opatřeno spolehlivě působící brzdou. Závaží a protizávaží na brzdách třeba tak zajistiti, aby nemohla spadnouti, když se připevňovací šrouby uvolní.

(5) Před opuštěním svého stanoviště musí řidič jeřábu vyzdvihnouti hák do výše, utáhnouti brzdy a vypnouti všechny vypínače.

§ 127.

V závodech, ve kterých je několik drah pojezdných jeřábů vedle sebe, musí býti jednotlivé dráhy od sebe tak vzdáleny, aby při setkání jeřábů sousedních polí zbyla mezi nimi aspoň 60 cm široká mezera.

§ 128.

Výstup na jeřáby.

Výstup na jeřáby a do klecí řidičů musí býti bezpečný. Vstup na plošinu jeřábu je dovolen toliko při vypjatém proudu. Nepovoleným budiž vstup na plošinu jeřábu a přístup k dotykovým drátům zakázán vyhláškou.

§ 129.

Únosnost zdvihadel.

(1) Na každém jeřábu nebo zdvihadle musí býti jeho únosnost v kilogramech zřetelně vyznačena.

(2) Zavěšování břemen budiž prováděno s největší pečlivostí. Ostré hrany břemen buďte vhodně podloženy. Břemeno nesmí býti vytahováno trhavě. Při jízdě nutno je stále pozorovati. Pohybuje-li se břemeno nad pracovištěm, třeba dávat výstražné znamení. Pokud je břemeno na háku, nesmí řidič jeřáb opustiti. Stojí-li jeřáb na volném prostranství, nutno učiniti opatření, aby se nedostal samovolně do pohybu (větre m a pod.).

§ 130.

Vyzkoušení a prohlídky.

(1) Dříve, nežli se některého výtahu, zdviže, jeřábu a podobného zařízení po prvé užije, buďte jeho strojní a zachycovací úpravy při zatížení největším dovoleným břemenem užitkovým vyzkoušeny odborným znalcem, kterým může býti také technicky vzdělaný zaměstnanec závodu. Nosné ústrojí budiž před prvním užitím vyzkoušeno břeme-

nem proti dovolenému zatížení zvětšeným: u výtahů osobních nebo nákladních s průvodčím o 100%, u nákladních výtahů o 50%, u jeřábů nosnosti až 25 t o 25%, u jeřábů nosnosti větší o 10%. Zkušební břímě nechť působí po dobu aspoň 20 minut.

(2) Podle stejných zásad budtež prováděny opětne zkoušky výtahů, zdviží a jeřábů; výtahy a zdviže pro dopravu osob anebo břemen s průvodčím budte přezkoušeny aspoň každé 3 měsíce a vytahovadla břemen bez průvodčích aspoň každých 6 měsíců; u jiných zdvihadel a u jeřábů budte všechny namáhané části vyzkoušeny alespoň jednou do roka na svou únosnost a bezpečnou účinnost.

(3) O všech provedených zkouškách budte vedeny pravidelné záznamy, jež třeba na požádání předložit úředníku živnostenské inspekce, konajícímu prohlídky.

(4) Před každou zkouškou třeba ústrojí výťahu, jeřábu a podobného zařízení ve všech částech náležitě vyčistiti, prohlédnouti a poklepem zjistiti, nevznikly-li v namáhaných částech trhliny; klíny, kterými jsou upevněny kliky, páky, kola atd. budte utaženy, západky na svou pohyblivost vyzkoušeny a opotřebované části brzd vyměněny. Nosné řetězy i lana budte očištěny a prohlédnuty. Opotřebované články řetězů budte závčas vyměněny.

(5) U jeřábů a výtahů s elektrickým pohonem budiž vyzkoušeno samočinné vypjetí proudu ve všech krajních polohách výťahu, jeřábu i závěsu břemene a budte též prohlédnuty izolace, nejsou-li poškozeny.

(6) Obsluhou nákladních výtahů s průvodčím budtež pověřeny osoby spolehlivé, věci znalé a aspoň 18leté.

HLAVA VII.

Dopravní zařízení.

§ 131.

Služba posunovačská.

(1) Posunují-li se železniční vozy na vlečné koleji lidskou silou, tažnými zvířaty nebo lany navíjenými na motoricky poháněné bubny a pod., budte dány posunovačům sochory k brzdění, podkladné klíny nebo podobné pomůcky. Dělníci jsou povinni pomůcek těchto užívati. Při posunování několika vozů odděleně na téže koleji nutno mezi nimi zachovávatí přiměřenou vzdálenost.

(2) K posunu smí býti použito jen dobře

vyškolených zaměstnanců, kteří vyhovují smyslovými schopnostmi. Posunovači směji jíti jen na podélné straně vozu a nesměji kráčet v kolejích nebo mezi vozy. Svěšování a rozvěšování vozů v pohybu se zakazuje. Pro zamezení nehod je třeba, aby jeden zaměstnanec dával pozor u koleje, po které se posunuje, a přehlédl ji co nejdále.

(3) Posunují-li se vozy tažnými zvířaty nebo motorickými vozidly jedoucími mimo kolej, budiž upotřebeno tažných řetězů nebo tažných provazů aspoň 2·5 m dlouhých. Tažná zvířata budtež vedena stále rukou a pokud možno mimo kolej. Při takovém posunu je třeba kromě vodiče tahouna nebo řidiče motorického vozidla ještě jednoho zaměstnance pro zastavení jedoucích vozů vhodnými prostředky.

(4) Železniční vozy budte tak zajištěny, aby se nemohly samy rozjetí.

(5) Při posunování lokomotivou nebo traktory (jedoucími po koleji) platí předpisy schválené úřadem vykonávajícím veřejnou železniční správu.

§ 132.

Koleje.

Správná poloha otáčidel a posuven budiž bezpečně zajištělna. Výhybky budte udržovány v dobrém stavu, aby vozidla na ně nenarážela. Koleje budte kladeny správně, s hladkými styky a v tomto stavu udržovány.

§ 133.

Vlaky.

(1) Do vlaků pro rozvoz materiálu ve svahu budiž vložen potřebný počet vozíků s brzdami (aspoň $\frac{1}{3}$ celkového počtu vozů), aby mohly býti v každém místě trati spolehlivě zastaveny.

(2) Můstky a chodby, jimiž projíždějí vozíky, budte tak prostorné, aby mezi jejich zábradlím nebo zdmi a vozíky bylo dostatek místa a dělník nemohl býti přitisknut.

(3) Každý vlak musí býti doprovázen řidičem, který při vlcích jedoucích pouze v rovině může zároveň zastávati službu brzdaře. Řidič budiž opatřen signálovým praporečkem a píšťalkou.

(4) Na vozech bez brzd nesmí jezdit osoby.

(5) U výhybek často užívaných budte postaveni výhybkáři, pro něž jest zřídití poblíž jejich stanoviště přístřešky proti nepohodě.

Vozíky pro rozvoz materiálu.

§ 134.

(1) Vozíky k dopravě na polních drahách a pod. musí býti tak zařízeny, aby při vyklápění stály pevně na kolejích a nepřevrhly se ani při mocném trhnutí.

(2) Výklopník musí míti pohodlně ovladatelné zarážecí zařízení, jež je spojuje pevně a bezpečně s podvozem. Zarážka budiž upravena tak, aby dělník při jejím uvolňování nebyl výklopníkem nebo vyklápaným materiálem nijak ohrožen.

§ 135.

Spojky vozíků buďtež tak sestrojeny, aby při spojování vozíků nebyly ruce nebo nohy dělníků ohroženy přiražením vozíků k sobě.

§ 136.

Nakládání a skládání.

Při nakládání a skládání těžkých břemen upotřebené líhy nebo trámy buďte zabezpečeny proti nahodilému sesmeknutí nebo překlopení a buďte v zimě zbaveny ledu i sněhu a posypány pískem, popelem nebo podobnou látkou. Vozidla buďte zajištěna proti překlopení.

§ 137.

Doprava sudů a pod.

Při dopravě válců, trub, sudů a pod. buďte učiněna opatření, aby se tyto předměty nemohly skutálet. Pro dopravu těžších sudů do sklepů musí býti upraveno bezpečné spouštěcí zařízení (spouštěcí šachty s kladkostroji, svážné dráhy a pod.).

§ 138.

Svážné dráhy.

(1) Svážné dráhy buďte opatřeny vhodnými úpravami, jako závěrami dráhy, podvozky, dvojími tažnými lany, zachycovacím ústrojem a pod., aby osoby na dolním konci nebo podél trati zaměstnané nebyly ohroženy sjíždějícími vozy. Tažné lano nebo řetěz třeba stále kontrolovati, zejména připevnění k vozíku a části lana namáhaná ohybem.

(2) Chůze po svážné dráze a doprava osob budiž zakázána.

(3) Brzda svážné dráhy má býti tak upravena, aby byla za klidu zavřena a uvolnila se jen tehdy, má-li se jeti.

(4) Svážné dráhy buďte prohlíženy a zkoušeny jako nákladní výtahy.

(5) Na horní stanici svážné dráhy musí býti učiněno opatření, aby nezavěšené vozíky nemohly samovolně sjetí.

§ 139.

Lanové dráhy.

(1) Z volně stojících stojanů přespolečných lanových drah buďte řádně uzemněny ony, které stojí v přímém sousedství počátečné a konečné stanice, dále stojany nejvýše postavené nebo okolí značně přechýlující. Toto ustanovení se nevztahuje na stojany v obvodech chráněných hromosvody.

(2) Doprava osob po lanové dráze určené k transportu materiálu budiž zakázána. Také třeba zakázati vstup nezaměstnaným do stanic lanovky. Příslušný zákaz jest na stanicích oznámiti vývěsem.

(3) Vozíky lanové dráhy buďte tak zabezpečeny, aby se za jízdy nepřeklápily.

(4) Výhybky buďte samočinné, t. j. buďte řízeny vozíkem samým.

(5) Cesty a pracoviště pod lanovou drahou buďte chráněny před předměty, které by s vozíků mohly spadnouti.

(6) Plošiny stanic buďte tak opatřeny, aby osoby tam zaměstnané nespadly.

(7) Připojení vozíku k tažnému lanu děj se spolehlivým způsobem a tak, aby se změnou průměru lana pokud možno přizpůsobovala; vozíky nedokonale připojené nebudte na trať puštěny.

(8) Mezi stanicemi buď zavedeno signálové spojení.

(9) Trať, jakož i vozíky, kladky, lana a jiné součásti zařízení buďte pravidelně prohlíženy a v dobrém stavu udržovány.

(10) Vozíky nechť jezdí v dostatečně velkých vzdálenostech za sebou.

(11) Veškeré transmisní hřídele, běžící kladky vozů a pojezdna lana buďte řádně mazány. K mazání a prohlídce pojezdných lan buď užito zvláštních vozíků, které se nemohou překlopiti. Osoby konající tyto práce nechť se přiváží lanem k věšáku vozíku.

§ 140.

Visuté dráhy.

(1) U drah s vozíky zavěšenými na visuté koleji buď postaráno o spolehlivý závěs vozíku a o dostatečně široký prostor po stranách, aby osoby nemohly býti vozíkem přiraženy k pev-

ně stojícím předmětům (zdím, sloupům a pod.). Vozíky nechť jezdí v dostatečně velikých vzdálenostech za sebou.

(2) Výhybky musí být zajištěny proti vyskočení vozíků i proti najíždění, když výhybka je špatně postavena, točnice mimo to i zajištěny v jejich průběžných polohách.

(3) Na vysoko položených obsluhovacích plošinách buďte vykládací otvory zajištěny zábradlím nebo jiným vyhovujícím opatřením proti spadnutí osob.

HLAVA VIII.

Místnosti skladní.

§ 141.

Cesty.

Místnosti skladní musí úpravou východů, schodů, osvětlením a větráním vyhovovati kromě předpisům stavebního řádu všem požadavkům bezpečnosti, jaké se zřetelem na hmoty ve skladní místnosti uložené a na dělnictvo ve skladu zaměstnané kláště dlužno. Zejména buď též pečováno o to, aby ve skladních jakýchkoli hmot a předmětů byly zachovány dostatečně široké, volné příchody k jednotlivým částem a oddělením skladu a aby východy byly vždy snadno dosažitelné.

§ 142.

Zatížení.

Ve skladních místnostech, které jsou nad jinými místnostmi, budiž zřetelně vyznačeno nejvyšší dovolené zatížení v kilogramech na čtverečný metr; při hmotách sypkých budiž výše, do které smějí být nasypány, vyznačena na stěnách nápadnou barvou.

§ 143.

Ukládání materiálu.

Hmoty a předměty musí být tak ukládány, aby se při skládání, odebrání nebo při braní zkoušek (vzorků) nemohly sesunouti. Podle potřeby buďte skladiště opatřena účelnými zařízeními zdvihacími a dopravními.

Skladiště hořlavín.

§ 144.

(1) Zásoby tekutých hořlavých látek smějí být chovány toliko v ohnivzdorných místnostech, které nesmí ležeti pod pracovními a musí od nich být odděleny a vydatně větrány. Podlaha jejich musí ležeti hlouběji než po-

dlaha nebo úroveň prostor sousedících, nebo musí být dveřní práh dosti vysoký, aby tekutá hořlavina nemohla ze skladiště vytéci. Skladiště taková buďte nápadně označena.

(2) Vedle skladišť hořlavín budiž stále pohotově zásoba vhodných hasidel a příslušného náčiní k hašení (písek, popel, lopaty atd.) i bezpečných hasicích přístrojů.

(3) Těchto skladišť nesmí být užíváno ani k ukládání látek jiných, ani k jiným účelům a smí se do nich choditi jen s bezpečnostními lampami. Použije-li se elektrického osvětlení, musí odpovídati předpisům Elektrotechnického svazu československého pro místnosti, kde může nastati výbuch.

(4) Také při práci s prázdnými nádobami od tekutých hořlavých látek budiž dbáno největší opatrnosti se zřetelem na nebezpečí výbuchu. Tyto nádoby buďte ukládány pokud možno v uzavřených a dobře větraných prostorách nebo na ohrazených prostranstvích, jež třeba označiti nápadným nápisem o zákazu kouření, zacházení s otevřeným ohněm a vstupu nepovolaným.

(5) Ostatně platí pro ukládání tekutých hořlavých látek příslušná ustanovení nařízení ze dne 23. ledna 1901, č. 12 ř. z., resp. vládního nařízení ze dne 26. května 1925, č. 115 Sb. z. a n., o obchodu s minerálními oleji. O ukládání karbidu, celulóidu a výbušin platí pak příslušné zvláštní předpisy.

§ 145.

Látky jedovaté a žíravé, není-li jiných zákonitých předpisů, buďte ukládány ve zvláštních uzamčených místnostech. Tyto látky smějí se ukládati a vydávati jen za dohledu správce závodu nebo spolehlivé osoby k tomu ustanovené.

HLAVA IX.

Zvláštní předpisy a ochranné pomůcky.

§ 146.

V ý b ě r d ě l n í c t v a.

(1) Osoby, o nichž jest jejich představeným známo, že trpí křečemi, závratěmi, nedslychavostí, padoucníci nebo halucinacemi a pod., dále osoby slabomyslné nesmí být zaměstnány u strojů a při takové práci, kde by následkem své vady nebo při záchvatu nemoci mohly být stroji nebo závodním zařízením anebo jinak na zdraví a životě zvlášť ohroženy. Opilí buďte z práce vyloučeni.

(2) Jest zakázáno zaměstnávat osoby

mladší než 18 let obsluhou transmisí a nebezpečných strojů i zařízení. Zaměstnanci, jejichž zdraví je ohroženo delším výkonem zdraví škodlivých prací, buďte podle potřeby v této práci vystřídání.

§ 147.

Lékařské prohlídky.

V závodech, kde se zaměstnanci stýkají s jedovatými látkami a je nebezpečí otráv aneb kde jest nebezpečí jiných chorob zejména nemocí z povolání, může živnostenský inspektor podle potřeby požadovati, aby byly zavedeny periodické lékařské prohlídky ohrožených osob, aby včasným poznáním nemoci bylo zabráněno invaliditě. Tyto prohlídky buďtež konány veřejnými zdravotními orgány, zejména okresních úřadů, a jim podřízenými lékaři. Toto ustanovení netýká se platných předpisů o zdravotním dozoru v závodech.

§ 148.

Ochrana očí.

Dělníci, jejichž zrak může býti při práci ohrožen parami, žíravými nebo horkými tekutinami, třískami, odštěpky, prachem, žhavými nebo roztavenými hmotami, anebo oslňujícím světlem, buďte opatření účelnými ochrannými brýlemi, stínítky anebo maskami na obličej. Na ochranu ostatních dělníků buďte, je-li toho třeba, zřízeny ochranné stěny nebo sítě.

§ 149.

Ochrana dýchacího ústrojí.

(1) Dělníci, jejichž dýchací ústrojí jest přes zařízení předepsané v § 28 při práci ohroženo plyny, parami nebo prachem, buďte opatření respirátory, jejichž vložka budiž impregnována podle potřeby přiměřenými, škodlivinu rušícími nebo zadržujícími prostředky. Při delším trvání takové práce třeba užívati místo respirátorů vhodně upravených přístrojů k ochraně dýchadel.

(2) Veškeré tyto ochranné pomůcky mají býti v dostatečném množství po ruce, musí býti chovány stále v čistotě, upotřebitelném stavu a jejich vložky buďte podle potřeby vyměňovány. Dělnictvu buď vyhláškami uložena povinnost, aby těchto pomůcek užívalo.

§ 150.

Jinaká ochrana těla.

(1) Dělníci, kteří jsou při svém zaměstnání ohroženi popálením, promáčením nebo pora-

něním noh, buďte opatření účelnou obuví nebo vhodnými chranidly. Choditi boso v pracovištích nebo v dílnách je zpravidla zakázáno.

(2) K ochraně rukou proti horku nebo žáru pecí a proti popálení buďte dány dělníkům rukavice z vhodného materiálu, k ochraně proti žíravým nebo jedovatým tekutinám rukavice gumové a k ochraně proti poranění ostrohrannými předměty rukavice kožené nebo alespoň kožená chranítka dlaní.

(3) Dělníkům, kteří musí pracovati delší dobu kleče nebo sedě na zemi, buďte poskytnuty isolační podložky.

(4) Dělníci, kteří zacházejí se silnými kyselinami, horkými žíravými nebo jedovatými tekutinami, nebo jsou zaměstnáni u pecí nebo při dopravě ostrohranných předmětů, buďte opatření účelnými zástěrami.

(5) Při práci na místech vysoko položených, dále ve studních, nádržích, žumpách, šachtách a pod. budiž dělnictvo opatřeno dobře připevnitelným záchranným pásem.

§ 151.

Pracovní oděv.

(1) Pro pracovní výkony s látkami zdraví škodlivými, jako na př. s olovnatými preparáty, rtutí, žlutým fosforem a pod., nebo s látkami, které oděv značně znečišťují (na př. při barvení a natírání postříkem), jakož i při úkonech, kde se vyvinuje mnoho prachu, zejména může-li obsahovati zárodky nemocí (jako při třídění hadrů a pod.), budiž dělníkům dán zvláštní pracovní šat. Ten musí býti na náklad zaměstnavatele pravidelně čistěn a chován tak, aby jeho užívání tím netrpělo. Dělníkům pracujícím v mokru buďtež dány ochranné zástěry.

(2) Aby bylo spíše zabráněno nakažlivým nemocem, budiž surovina v případech, kde je odůvodněné podezření, že by mohla býti nositelem nákazy (na př. sněti slezinné, vozhrivky, slintavky a kulhavky, neštovic), vhodným způsobem desinfikována.

(3) Dělníci pověřeni obsluhou transmisí a strojů musí nositi přiléhavý oděv, nebránící volnosti pohybu, nejlépe se stiskacími knoflíky a lehkou čepicí; nesmí míti zástěr. Dělnice zaměstnané při strojní výrobě, resp. poblíže pohyblivých strojů a transmisí musí nositi kromě přiléhavého obleku ochranné čepice nebo šátky bez volných cípů, jež vlasy zcela příkrývají. Nesmí nositi volně visících copů, aniž si upravovati vlasy v blízkosti strojů.

(4) Dělníci pracující v blízkosti ohně nesmí

užívati oděvu nebo prádla ze snadno vznětlivé látky (z celuloidu a pod.).

§ 152.

Pomůcky pro zacházení s kyselinami a pod.

K vyprazdňování nádob, které obsahují silné kyseliny, horké, žíravé nebo jedovaté tekutiny a nejsou opatřeny vypustnými kohoutky, bud'ťe dány dělníkům bezpečnostní násošky, čerpadla, výklopné koše a podobné úpravy.

§ 153.

První pomoc.

Pro první pomoc při úrazech a náhlých onemocněních musí býti v každém závodě po ruce těsně uzavíratelná skříňka s potřebným obvazovým materiálem (obvazy t. zv. kapesní nebo „typu malého“ nebo „většího“), vatou, prostředky pro první ošetření ran, občerstvujícími a pod. a podle potřeby také prostředky pro dopravu raněných. Prostředky pro první pomoc bud'ťe pečlivě chovány v čistotě. Majetník závodu nebo jeho zástupce anebo podle rozsahu podniku přiměřený počet dělníků bud'ťe s pravidly o poskytnutí první pomoci dobře obeznámeni, resp. po této stránce vyvíčení.

HLAVA X.

Dozor při práci. Povinnosti dělnictva.

§ 154.

Dozor.

Ve všech průmyslových a živnostenských podnicích a závodech budiž zaveden stálý, řádný dozor, aby při práci byl zachován pořádek a čistota, aby bylo dbáno bezpečnostních opatření a předpisů a aby ochranná opatření byla udržována stále v dobrém a spolehlivě účinkujícím stavu. Zvlášt' pečlivého dozoru je zapotřebí tam, kde pracují učni a mladiství dělníci a kde dělníci mohou při práci jeden druhého ohroziti, jako při odlévání do forem ve slévárnách, při zacházení s horkými, žíravými nebo jedovatými tekutinami, při dopravě těžkých kusů, nebo kde dělníci v uzavřených prostorách anebo uvnitř přístrojů jsou vydáni nebezpečí, že se mohou zadusiti nebo uhořeti a pod., jako na př. při čištění parních kotlů, saturačních aparátů, nádrží, kanálů (domovních, transmisních a j.), studní, pak dále na svážných a lanových drahách, při rozvozu materiálu, při práci s hořlavými, explosivními a jedovatými látkami a podobných úkonech.

§ 155.

Povinnosti dělníků.

(1) Každý dělník je povinen dbáti přesně a svědomitě všeobecných i zvláštních bezpečnostních ustanovení a předpisů o zabránění úrazů.

(2) Činnost, která s výrobními účely nespočívá, nesmí býti v závodních místnostech bez zvláštního svolení vykonávána.

(3) Každému dělníku jest dbáti toho, aby jemu přidělené nástroje, nářadí, přístroje a strojní zařízení s příslušnými chranidly udržoval stále čisté, v použitelném stavu a aby je předepsaným způsobem čistil a ukládal. Před užitím bud'ťež řečené předměty, zvlášt' pak chranidla a ochranné pomůcky dělníkem prohlédnuty, jsou-li v náležitém stavu. Zjistí-li se nedostatky, smí je dělník odstraniti sám jen tehdy, spadá-li to do oboru jeho působnosti; jinak jest mu zpravit o nich ihned svého nejbližšího představeného, jemuž přísluší postarati se o nápravu. Poškození a jiné mimořádné zjevy na dílenském zařízení bud'ťež také ihned hlášeny.

(4) Zneužití, svémocné odstranění nebo neužívání a poškození bezpečnostních zařízení, ochranných pomůcek, jakož i zaměstnavatelem poskytnutého pracovního oděvu je zakázáno.

(5) Chranidel, předepsaných ochranných pomůcek a pracovního oděvu budiž vždy účelně užíváno.

(6) Žádný dělník nemá co činiti na strojích a jiných závodních zařízeních, pokud mu jejich obsluha, užívání a udržování nepřislouží.

(7) Zvlášt' třeba přesně dbáti závodních předpisů proti nebezpečí ohně a při vypuknutí požáru. Ohniště, plynové hořáky a pod. bud'ťež po skončení práce ihned shasnuty.

(8) Dělníci smějí užívati jen jim vykázaných cest, vchodů a východů.

(9) Přinášeti zbraně jakéhokoli druhu do závodu není dovoleno. Rovněž nesmí býti do závodu donášeny pálené lihové nápoje.

HLAVA XI.

Voda, umyvárny, koupelny, šatny a jídelny.

§ 156.

Voda.

V každém závodě budiž postaráno o to, aby dělnictvo mělo dostatek dobré pitné vody a umývací zařízení.

§ 157.

U m y v á r n y.

(1) V závodě, který zaměstnává přes 20 dělníků, nebo v závodě, ve kterém se užívají nebo vznikají škodlivé, žravé nebo jedovaté plyny, tekutiny nebo pevné látky, anebo se vyvíjí mocně prach, jakož i kde nepokryté části těla dělníků jsou při práci značně znečišťovány, buďte zřízeny — pro obě pohlaví odděleně — umyvárny a šatny s přiměřenými úpravami k mytí.

(2) Umyvadla mějtež přítok vody, pokud možno i teplé, a dělnictvu buď dáno přiměřené množství vhodného mýdla a utěrek. V chemických továrnách, v barvárnách a pod., kde dělníci užívají k odstranění nečistot s rukou chemických látek (chlorového vápna a pod.), buďtež jim tyto látky poskytnuty v rozvodu tak zříděném, aby jich mohli ihned bez závadly užítí.

§ 158.

Koupelny a sprchy.

V závodech, ve kterých je v zájmu zdraví zaměstnanců toho třeba, aby těla dělníků byla po práci důkladně očištěna nebo ochlazená, buďte zřízeny koupací úpravy opatřené mýdlem a ručníky. Užívá-li se k tomu účelu sprch, buď jedna sprcha počítána nejvýše na 20 osob.

§ 159.

Místnosti pro dělníky.

(1) Ve větších závodech, v kterých jest dělnictvo nuceno zůstatí přes hlavní přestávku trvajíc nejmeně půl hodiny, buď zřízena dostatečně prostorná, otopná jídelna s potřebným nábytkem a zařízením k ohřívání jídel.

(2) V závodech, kde se pracuje většinou pod širým nebem a ve kterých není šatny, třeba zříditi vytápitelnou ochrannou místnost.

§ 160.

Šatny.

Buďte učiněna opatření, aby šaty před počtím práce dělníky odložené mohly býti řádně uschovány a chráněny před vlhkostí, prachem nebo škodlivými parami a aby, jsou-li vlhké, mohly mezi prací uschnouti.

HLAVA XII.

Záchody.

Počet a úprava.

§ 161.

(1) Co se týče počtu a úpravy záchodů, po-

ukazuje se na stavebně-policejní a zdravotní předpisy. Kde takových není, má býti pravidlem, aby alespoň na každých 30 osob mužského pohlaví a na každých 20 osob ženského pohlaví připadlo jedno sedadlo záchodové, při čemž buďte záchody rozděleny přiměřeně k prostorovému rozsahu závodu, odděleny podle pohlaví dělníků a náležitě označeny.

(2) Záchody pro dělníky, kteří jsou při práci vystaveni horku, buďte tak umístěny, aby dělníci netrpěli náhlými změnami teploty.

§ 162.

Jsou-li záchody v závodní budově, buďte odváděcí trouby spojeny s výparovými průduchy o průměru nejmeně 25 cm, vyvedenými nad střechu. Záchody nemají býti v přímém spojení s pracovnými, nýbrž mají býti od nich odděleny dobře větranými předsíněmi nebo krytými chodbami.

§ 163.

Osvětlení a ochrana proti nepohodě.

Záchody buďtež dostatečně osvětleny denním nebo umělým světlem a tak založeny, aby dělnictvo za pobytu v nich nebylo vydáno nepohodám povětrnosti.

§ 164.

Záchodky.

Při záchodech určených pro muže buďte zřízeny záchodky (pissoiry), jejichž žláby nebo mýsy musí býti zřízeny z hladkého a nepropustného materiálu a udržovány stále v bezvadném stavu.

§ 165.

Čištění.

Záchody a záchodky jest udržovati stále čisté; nejsou-li zřízeny na splachování nebo na sypání rašelinovou drtí, buďte učiněna jinaká vhodná opatření proti zápachu. Dozorem nad udržováním čistoty budiž pověřena vhodná osoba.

HLAVA XIII.

Závěrečná ustanovení.

§ 166.

Přestupky předpisů tohoto nařízení, trestají se, nejde-li o činy soudně trestné, podle ustanovení živnostenského řádu (živnostenského zákona).

§ 167.

(1) Toto nařízení nabývá účinnosti 3 měsíce